

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 80.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71

Jugoslovan

Rekopisov ne vračama. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-63.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 123a

Ljubljana, nedelja, dne 31. maja 1931

Leto II.

K otvoritvi razstave presbira
Milan Nikolić, šef presbira.

Odhod ministra Serneca v Ljubljano

Beograd, 30. maja. d. Z nocojšnjim brzim vlakom ob 19.50 je odpotoval v Ljubljano minister za gozde in rudnike inž. Dušan Sernec.

Obsodba milanskih intelektualcev

Rim, 30. maja. v. Kakor je že javljeno, se je pričel večer proces proti skupini tkzv. milanskih intelektualcev, kljub vsem protestom, ki so jih podpisali znameniti angleški, francoski, ameriški, belgijski in drugi politiki, znanstveniki in umetniki. Danes se je pred fašistovskim sodiščem nadaljevalo zasliševanje obtožencev. Nato so bile zaslišane priče in končno so govorili še državni tožilec in branitelji. Vsi obtoženci so bili obsojeni. Prof. Ernest Rossi in trgovec Rihard Bauer sta bila obsojena vsak na 20 let ječe, ostali obtoženci pa vsak na 5 do 10 let, vsi na plačilo sodnijskih stroškov in daljšo ali krajšo izgubo državljanjskih pravic ter na strogo policijsko nadzorstvo po prestani kazni.

Umor fašista v Franciji

Pariz, 30. maja. AA. V Seini so našli truplo fašista Spere, ki je pred dnevi prispel iz Neapla. Truplo je imelo na glavi rane. Gre za političen zločin. Njegovi sorodniki v Neaplu so prejeli denar in ključke njegovih potnih torb. Predmete so poslane neznane osebe.

Italijansko notranje posojilo

Rim, 30. maja. v. Pred nekaj dnevi so po vsej državi zaključili podpisovanje notranjega posojila v 9letnih bonih. V poslanski zbornici se je večer vršila razprava o proračunu za poslovalno dobo 1931/32. Finančni minister Mosconi je podal obširen eksposé o italijanskih finančnih. Govoril je o državnih dolgovih o amortizacijskih blagajni, trgovinski bilanci in drugem. Največje zanimanje pa je vladalo za oni del njegovega govora, v katerem je govoril o rezultatih emisije poslednjega notranjega posojila. Poročal je: S starimi 9letnimi boni je bilo podpisano 3.317.190.500, v gotovini pa 3.687.249.000, skupno je torej država prejela 7.004.439.500 lir posojila. Država je prvotno namegavala najeti 4 milijarde lir posojila, a presežek bo porabila za druge svrhe, kakor bo to določil ministrski svet.

Ves fašistovski tisk je poln slavošpevov na uspeh režima, ki mu je ljudstvo pokazalo naravnost »plebeično zaupanje«. Podpisovanje posojila pa v resnici ni bilo spontano, temveč se je podpisovalo bolj na povelje. Kdor po svoji lastni volji ni posodil državi, je moral po sili in tako je prišlo do tega, da je mnogo nad polovico vseh zaposlenih ljudi podpisalo posojilo. Trgovcem in svobodnim profesionalcem so enostavno predpisali kvoto, ki jo morajo podpisati. Če je niso zmogli neenkrat, so se morali zavezati, da jo bodo plačevali v obrokih. Kdor se je branil, je prišel ob koncesijo (licenco). Delavcem so grozili, da jih odpustijo iz službe, če se ne branili. Prve obroke podpisanih kvot so jim enostavno odtegovali od njihovih plač.

Krvav spopad med komunisti in stahlhelmovci

Berlin, 30. maja. AA. Listi poročajo: Snoči je v berlinskem predmestju prišlo do krvavega spopada med komunisti in stahlhelmovci. Skupina stahlhelmovcev se je pripravljala, da pojde na proslavo bivših bojevnikov v Vratslavi. Komunisti pa so jih napadli s kamenjem, palicami in revolverji. Enega nacionalistu so ubili, 5 pa nevarno ranili. Komisija je komaj napravila red. Tudi v njenih vrstah je več ranjencev. Ubijalce zasledujejo.

Odločilna volilna bitka v Romuniji

Jutri se bodo vršile volitve v poslansko zbornico - Pri volitvah nastopi devet strank izredna srditost volilne kampanje

Bukarešta, 30. maja. AA. Rador poroča: V ponedeljek bodo volitve v parlament. Pri volitvah bo treba izvoliti 387 narodnih zastopnikov, poslancev v zbornici. Vlada je sklenila v nedeljo in ponedeljek prepovedati vsako zbiranje in politične manifestacije. To opravičuje s tem, da je treba ohraniti mir in notranjo harmonijo, ki naj da volilec možnost v miru pripraviti se za volitve. Nikakor pa ni ta ukrep naperjen proti katerikoli stranki, ker se bo izvajal proti vsem strankam in političnim skupinam.

Bukarešta, 30. maja. n. Volilna borba v Romuniji je dosegla svoj vrhunec. Poslance bodo volili 1., senatorje pa 4. junija. V vsej državi vlada za volitve ogromno zanimanje. Računajo, da bo pri volitvah sodelovalo okrog 70% volilcev. Kakor poročajo opozicijski listi, se izvaja pritisk na kmeče v Besarabiji in Transilvaniji, ki so opozicionalno razpoloženi napram sedanji vladi. Incidenti so na dnevnem redu. Do sedaj je bilo 200 ljudi ranjenih, 4 pa ubiti.

Pri volitvah bo nastopilo 11 strank, in sicer: vladina lista prof. Jorge, liberalna stranka Duce, nacionalno-kmetska stranka dr. Maniu-ja, kmetska stranka prof. Lupu-ja, liberalna disidentska Jurija Bratianu-ja, ljudska stranka generala Avarescu-ja, kmetska stranka Konstantina Stere-a, socialno-demokratska, židovska, madjarska in nemška stranka.

Vlada je prepričana, da bo dobila večino glasov, posebno s pomočjo onih strank, ki jo bodo podpirale. Liberalna stranka pod vodstvom Duce in vladina stranka lahko dosežeta v parlamentu absolutno večino. Vse pa kaže, da med Duce in Jorgom ne vlada popolno soglasje v političnih vprašanjih. Pravijo, da v parlamentu ne bosta sodelovala. Vsekakor pa je zanimivo, da je kralj Karol odlikoval Duce z velikim križem reda Ferdinanda I.

Kakor so opozicijski listi sporočili, je odbor nacionalno-kmetske stranke pred nekaj dnevi sklenil, da se bo pritožil zaradi volilnega terorja pri kralju. Pooblastil je

bivšega ministrskega predsednika Mironescu-ja, da izvrši ta mandat, in zaprosil za avdienco. »Adeverule« poroča, da je maršal dvora obvestil Mironescu-ja, da bo mogel doseči avdienco šele po volitvah.

Pa tudi v nacionalno-kmetski stranki ne vlada popolna sloga, kakor kaže naslednji incident, ki se je zgodil v Bukarešti v prostorih parlamentarne kluba stranke. V klub je prišel davi ob 9. uri bivši minister Virgil Madgearu. K njemu je tedaj pristopil član kluba Ferdaru in ga pozval na odgovornost, ker ni pristal na njegovo ponovno kandidaturu. Ko mu Madgearu ni hotel odgovoriti, ga je Ferdaru oklofotal.

Bukarešta, 30. maja. AA. Pred 14 dnevi je izginil na zelo skrivnostni način bivši podtajnik poljedelskega ministrstva Dobrescu. Menijo, da so ga odvedli njegovi politični nasprotniki in da ga bodo držali ujetega do konca volitev. Notranji minister odločno zanika vest, da so ga aretirali. Doselej so ostala vsa prizadevanja policije, da ga najde, zaman.

Fašisti grozijo z razpustom katoliških organizacij

Ostra polemika med vatikanskim glasilom in lašistovskim tiskom se nadaljuje - Listi skušajo utajiti zadnje izgrede in dolžijo nasilja katoliška društva

Rim, 30. maja. n. Odnosaji med Vatikanom in fašistovsko Italijo so dan za dnem bolj napeti. Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« neobičajno ostro napada fašistovski tisk in z vso odločnostjo brani katoliško akcijo. Značilno je, da skušajo vsi fašistovski listi izpade proti katoliškim študentom in njihovim voditeljem zatajiti ali pa zvrniti odgovornost zanje na katoliške študente same. Po navedbah rimskih fašistovskih listov se katoliški študentje ponoči zbirajo v prostorih svojih organizacij, od koder odhajajo oboroženi s palicami v sku-

pinah po 10 do 15 po rimskih ulicah in napadajo fašistovske visokoolce.

»Lavoro Fascista« izredno ostro napada vatikansko glasilo in mu očita, da noče govoriti resnice, v ostalem pa da se pri tem ravna po svoji stari tradiciji. »Osservatore Romano« da sploh nikoli ni povedal resnice. Tudi ostali fašistovski listi smatrajo, da je nastopil trenutek, ko je treba razpustiti katoliške organizacije. »Tevece« pravi, da morajo državne oblasti intervenirati in onemogočiti nadaljnji razvoj katoliške akcije v njeni sedanji politični smeri.

Končno prinašajo nekateri listi zopet že dementirano vest, da je med kardinali nastala nesloga, da nekateri izmed njih obsojajo politično sodelovanje katoliških organizacij. V zvezi s tem pravi »Popolo di Roma«, da je vatikanski državni tajnik podal demisijo in da ga je državni podtajnik Pizzardo izpodrinil. Miroljubni Paccelli da je ostal osamljen. Državnega podtajnika Pizzarda pa podpirajo katoliška akcija in jezuitje. V ostalem pa že sedaj vodi vse vatikanske državne posle podtajnik Pizzardo.

Delna kriza avstrijske vlade

Pravosodni minister Schürff odstopil -- Schober ostane -- Akcija za sanacijo Kreditnega zavoda

Dunaj, 30. maja. AA. Aktivnim in upokojenim nameščencem zveze in zveznih železnic bodo znižali prejemki za 5%. Izvzeti bodo samo prejemki do 150 šilingov.

Dunaj, 30. maja. AA. Korbiro poroča: Minister za pravosodje dr. Schürff je večer predal ostavko zveznemu kancelarju dr. Enderju. Dr. Ender ga je prosil, naj svoj sklep odgodi do jutri. Nezadovoljstvo v vrstah velenemcev, h katerim se šteje tudi dr. Schürff, je nastalo zaradi zakonskega načrta o znižanju uradniških plač in zaradi zakona o pobiranju davkov, proti katerima so Velenemci v parlamentu glasovali.

Dunaj, 30. maja. d. Danes je bila sprejeta ostavka pravosodnega ministra doktorja Schürffa, ki je, kakor znano, že več časa bolan in ki se razen tega tudi ne strinja s sklepi vlade glede znižanja uradniških prejemkov. Pravosodno ministrstvo bo začasno vodil podkancelar dr. Schober. Niso pa resnične vesti, da bi odstopil tudi dr. Schober, ki je vstopil v vlado kot zaupnik Velenemcev. Nasprotno so Velenemci doktorja Schobra pozvali, naj ostane še dalje v

vladi. Vsa zadeva z izjama uradniških plač bo obravnavana v parlamentu šele v osmih ali štirinajstih dneh.

London, 30. maja. AA. Posvetovanja za sanacijo »Kreditnega zavoda« so večer dalje napredovala. Odbor za sanacijo dunajskega »Kreditnega zavoda« je imel sestanek z interesiranimi krogi, ki so ga pozvali, naj naprosi druge denarne zavode v inozemstvu, naj ne odpovedo »Kreditnemu zavodu« dovoljenih kreditov. Pogajanja z bančniki drugih središč se nadaljujejo. Pričakujejo da bodo ti razgovori uspeli in da bo dosežen sporazum za skupno akcijo v korist »Kreditnega zavoda«.

Pri akciji za sanacijo te banke je veliko pripomogla »Banka za mednarodna izplačila«. Na zadnji seji bančnih ravnateljev so proučili položaj »Kreditnega zavoda«.

Deset največjih osrednjih bank, ki so zastopane v reparacijski banki, je sklenilo postaviti na razpolago narodni avstrijski banki potreben inozemski kredit. Ti ukrepi bodo gotovo mnogo pripomogli k stabilizaciji avstrijske valute.

Omajan položaj nemškega finančnega ministra

Dr. Schacht zahteva temeljito spremembo finančne politike Nemčije

Berlin, 30. maja. d. Govore, da je položaj državnega finančnega ministra Dietricha omajan. »Die Kölnische Zeitung« pravi, da Dietrich ni pravilno presojal položaja državnih financ in s tem baje povzročil velike težave.

Tudi »Vorwärts« izjavlja, da Dietrich kmalu zapusti svoje mesto. Kot njegovega naslednika označuje »Vorwärts« essenskega višjega župana Brachta. Uradno za zdaj vse te in podobne vesti zanikajo.

Berlin, 30. maja. d. Nekdanji predsednik nemške državne banke dr. Schacht je imel v düsseldorfskem industrijskem klubu zopet govor o finančnem položaju Nem-

čije. Dejal je, da Nemčija v inozemstvu ni več zmožna kredita. Kriva je temu finančna in gospodarska politika, ki jo je uganjala Nemčija. Prišel je trenutek, ko se morajo sniti vsi krogi, da se postavijo v fronto proti mednarodni in socialistični usmerjenosti Nemčije. Ljudsko glasovanje mora odločiti o preokretu. Na čelo države mora stopiti skupina zaupnih mož, ki bodo vzeli v roke zgodovino Nemčije.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 30. maja (d). Močnejše motnje s krajevnimi nevlahami, posebno v severnih Alpah, ne da bi se sedanji značaj vremena bistveno spremenil.

Razprava o nemško-avstrijski uniji

Pariz, 30. maja. AA. Iz Haaga poročajo: Haško razsodišče je določilo 20. junij za začetek proučevanja vprašanja gospodarske priključitve Avstrije k Nemčiji.

Prebivalstvo Romunije

Bukarešta, 30. maja. l. Po provizornih podatkih o popisovanju prebivalstva, ki se je vršilo pričetkom januarja t. l., šteje Romunija 18.022.962 prebivalcev. V Bukarešti 1. a 632, v Kišenjevu 116, v Jassiju 102, v Galacu 102 tisoč prebivalcev.

Prihod francoskih in nemških sportnikov v Beograd

Beograd, 30. maja. l. Danes dopoldne so prispeli v Beograd igralci francoskega kluba Set in nemškega kluba Eintracht, ki bodo sodelovali pri sportnih slavnostih, ki jih priredi BSK za pravoslavne binkošti. N. postaji je goste iz inozemstva sprejelo mnogo sportnikov.

Nemški socijalni demokrati in gospodarska kriza

Berlin, 30. maja. AA. Poslanci socijalno-demokratske stranke so imeli sestanek, na katerem so razpravljali o gospodarskem položaju v Nemčiji. Sklenili so, da bodo opozorili vlado na sedanjo krizo, ki da ne pripušča nobene okrnitve socialne zaščite in socialnega skrbstva. Vlada naj uvede nov davek za omiljenje brezposelnosti.

Tilman in Kirchmeier pomiloščena

Beograd, 30. maja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dnem 25. maja t. l. sta pomiloščena smrtno kazni Andrija Tilman in Mijo Kirchmeier, ki sta bila od državnega sodišča obsojena na smrt. Kazen jima je spremenjena v dosmrtno robojlo.

Letalca, ki sta že nad tri dni v zraku

Newyork, 30. maja. AA. Letalca Less in Bross sta nad letališčem v Jacksonvillu postavila nov svetovni rekord v trajnostnem poletu. Njun polet še traja. Dozdaj sta bila v zraku 89 ur. Vztrajna letalca sta že potolkla dosednji rekord.

Razstava napredka

V Jakopičevem paviljonu je bila včeraj otvorjena razstava presbira o Jugoslaviji v letih 1919 do 1929. Razstava naravnost preseneča po obliki, preglednosti in silni nazornosti razstavljenega materiala. Poleg tega krasi razstavo številne pokrajinske fotografije, ki so naravnost umetnine. Z razstavo je bilo storjeno veliko in pozitivno delo in je razstava sama že dokaz našega napredka. Je to v resnici razstava, ki dela naši propagandi čast.

Največji pomen razstave pa je v tem, da je naravnost dokument našega vsesplošnega napredka. Ta napredek je tako silen, da spričo njega izginejo vse senčne strani, ki smo jih preživljali v bivši strankarski dobi. Zato pa tudi kar sama od sebe nastaja zavest, kako še neprimerno več bi dosegli v teh desetih letih, če nas ne bi razjedala strankarska strast in če bi vedno imeli pred očmi le skupen interes ter blagor celote. Pa kar smo zamudili, to moremo in moramo sedaj popraviti in razstava presbira nam tudi že kaže, kje moramo zastaviti delo, da bo prihodnja razstava še sijajnejše pričala o napredku. Vedno naprej, vedno novi uspehi, to mora biti geslo vseh Jugoslovancev, kajti samo to geslo je v skladu s ponosom jugoslovanskih junakov.

Dokument našega napredka je razstava presbira in sicer tako s številkami podprt argument, da je njegova veljavnost popolna. Najrazveseljivejša pa je to, da govori ta dokument o napredku na vseh poljih in ne samo o napredku na nekaterih. In ta splošna linija našega napredka je ono veselo dejstvo, ki najjasnejše dokazuje, da smo šele na začetku svojega razvoja.

Pa pustimo, da govore številke same, ki so sicer suhe in suhoparne, a obenem tudi najbolj zgovorne. Kako silno zaostali smo bili v nesvobodnih dneh, priča najbolj statistika našega napredka na šolskem polju. Nič manj kot 1.490 novih šolskih poslopj je bilo zgrajenih v teh prvih desetih letih in 600 novih poslopj pa se že gradi. Temu primeren je tudi porast šol, učiteljev in učencev. Ob osvobojenju je bilo 5610 osnovnih šol z 11.064 učnimi močmi in 658.876 učenci, po desetih letih pa že 10.060 šol s 21.308 učnimi močmi in 983.972 učenci. To dokazuje, da nismo napredovali le kvantitativno, temveč tudi kvalitativno, da se je vse naše ljudsko šolstvo zboljšalo.

Posebej pa je v tem pogledu treba poudariti skrb države za manjšinsko šolstvo. Nič manj ko 1.705 manjšinskih šol je v Jugoslaviji in sicer 626 nemških, 549 madžarskih, 89 romunskih, 184 turških, 241 albanskih in 16 italijanskih (pa čeprav tvorijo Italijani le eno desetinko prebivalstva). Enako razveseljivo je napredek meščanskih in srednjih šol. Število meščanskih šol se je dvignilo od 115 na 197, srednjih pa od 120 na 208, število učiteljev na meščanskih, odnosno srednjih šolah pa od 939, od 2053, na 1827 od 4047. Število učencev pa od 17.594, od 42.672 na 21.296 od 79.739 srednješolcev. Učiteljska, umetnostne šole, semenišča, trgovske, strokovne šole in kmetijske šole kažejo enako velik napredek. Da pa niso zaostale v splošnem napredku tudi univerze, vemo Slovenci najbolje, saj nam je šele osvobodjenje uresničilo davno željo po popolni slovenski univerzi. Preveč bi bilo, če bi tudi tu podrobno navajali številke, temveč zadostuje naj ugotovitev, da je imela Jugoslavija ob nastanku 6 slabo opremljenih fakultet, danes pa jih ima 23 dobro, deloma tudi sijajno opremljenih.

Prav enako silen je napredek na higijenskem polju. Celih 27 higijenskih postaj lečilnic in šolskih klinik je bilo leta 1921 v Jugoslaviji, leta 1929 jih je že bilo 431. Ta uspeh je tem pomembnejši, ker se je istočasno dosegel tudi velikanski napredek v socialnem skrbstvu. Nekatere pokrajine tega skrbstva preje sploh niso poznale, danes pa se to širi povsod in je v nekaterih banovinah že docela izvedeno, razven zavaranja za slučaj starosti in onemoglosti. Leta 1922 je bilo zavarovanih samo še 309.772 moških in 77.831 žen, leta 1929 pa že 466.973 moških in 138.092 žen. Poleg tega pa uživa državno podporo po invalidnem zakonu še 219.243 oseb.

Še bežen pogled na naše gospodarstvo. Izvoz lesa je znašal v letu 1919 58.874 ton v vrednosti 70.460.000 Din, v letu 1929 pa 2.477.796 ton v vrednosti 2.189.940.000 Din. Naravnost neverjeten razmah je doseglo tudi naše rudarstvo. V teh desetih letih je narasla produkcija rjavega premoga od 1,6 na 4,1, lignita od 0,5 na 1,1 milijona ton, železne rude od 318 ton na 427.945, bakra od 16.016 ton na 329.282, svinca od 54.337 na 112.809, kromrudin od 55 na 43.022 ton, magnezita od 0 na 6.614, baukeita od 1213 na 108.306 ton, itd., itd.

Industrijskih podjetij je bilo leta 1918 1.891, danes jih je že nad 4.031, ki so vrhu tega znatno povečala svojo produkcijo. Še o silnem napredku našega prometnega cestnega prometa. Za ceste je bilo izdanih 1227 milijonov Din in zgrajenih za 1.490 km novih cest. Dolžina novih železnih mostov znaša 5.600 metrov, 2.157 m pa je v gradnji. Avtobusnih linij je bilo še pred sedmimi leti le 16

Mednarodna konferenca za delo

Člani naše delegacije izvoljeni v več važnih komisij

Zeneva, 30. maja. AA. Na včerajšnji konferenci za delo so izvolili komisije. V komisiji za delovni čas v rudnikih sta jugoslovanska vladna delegata Gosak in Rudolf, delavska delegata Art in Pavičević ter delodajalski delegat Gregorič. — V komisiji za delovni čas okrog veleindustrijskih podjetij je izvoljena kot delegat vlade gđ. Atanacković in delavska delegata Živko Topalović in Arkič. — V komisiji za nočno delo žensk sta izvoljena delegata vlade dr. Ilija Šumenković in

gđ. Atanacković in delodajalska delegata Čurčin in Gregorič. — V komisijo za poročila o izvedbi konvencij je izvoljen delegat vlade Jeremi, delavski delegat Nikolić in delodajalski delegat Čurčin. — V komisijo za izvršitev pravilnika konferenice je izvoljen kot predsednik delavski delegat dr. Živko Topalović, za člana pa delegat Gregorič.

Danes se sestanejo komisije, da se konstituirajo, delovati pa začne konferenca v ponedeljek.

Zadnji hipi atentatorja Schirruja

Italijansko poročilo o njegovi justifikaciji

Rim, 30. maja. AA. O usmrtitvi anarhista Schirruja je izšlo tole poročilo:

Po razglasitvi smrtnih obsodbe so terorista Schirruja odvedli v zapore »Regina Coeli«. Tu je podpisal prošnjo za pomilostitev. Prošnji niso ugodili. Ob pol 3. zjutraj ga je ravnatelj zaporov pozval, naj vstane. Schirru je nato zahteval pismeni papir, da napiše poslovilno pismo materi in svoji soprogi. Ob 8-40 so ga zvezali in peljali v kazniški avtomobil. Odtod so Schirruja prepeljali v spremstvu karabinerjev in z obsežnimi varnostnimi ukrepi v trdnjavo Brasci. Tu je že bil bataljon črnih srajc 112. legije pod poveljstvom seniorja Cuzzerja. Bataljon je štel 462 mož in 22 oficirjev. Bataljon se je po

prihodu Schirruja razvrstil na dvorišču trdnjave v četverokotnik, ki je bil na eni strani odprt. Tu je bila postavljena stolica za obsojeno. Komendant bataljona je zaklical »pozor«. Nato je zastopnik sodišča prečital obsodbo. Schirruja so nato zvezali na stolico. Atentator je odklonil verska tolažila. Oddelek 24 mož, vsi dobri strelec iz Sardigne, ki so se prijavili prostovoljno, je stopil 15 korakov naprej. Poveljnik Tornaro je dal znamenje z roko. Schirru je padel naprej in bil hipoma mrtev. Zdravnik je ugotovil takojšnjo smrt. Med izvršitvijo smrtnih kazni je bilo obnašanje oficirjev in črnih srajc vzorno. Bataljon se je po eksekuciji vrnil v vojašnico.

Proces proti zagrebškim teroristom

Zagreb, 30. maja. k. V procesu proti Hraniloviću in tovarišem so bile danes zaslišane nadaljne priče. Hranilovićeva mati Milka Hranilović se je v poslednjem hipu odpovedala pričevanju, kakor ji daje zakon to pravico. Kot drugega je zaslišal predsednik Jurija Babica iz Sesveta. Ta je pripovedoval, kako so se obtoženci nekoč sestali pri njegovem znanu Subašiću in pri njem prenočili. Pri svojem gostitelju so se tistega večera pogovarjali o raznih stvareh. Ob 22-30 so šli k počitku. Ko se je on ob 3. zjutraj zbudil, so bili vsi pri Subašiću. Zjutraj je prišla k njim neka žena in je vprašala, če so slišali streljanje. Pri Subašiću je bil tudi neki študent, ki ga on sicer ni poznal. Predsednik je tedaj priči pokazal Soldina in ga vprašal, če je bil to tisti študent. Priča je odgovorila, da je oni mladenič imel črne lase, v ostalem pa da temu ni bil podoban.

Tudi Soldinova mati Katarina Soldin ni hotela pričati. Obrtnik Djuro Mihoković, ki je bil v zaporu v isti celici kot nekateri obtoženci, je izpovedal, da se oni v zaporu niso menili o politiki. Soldinov oče Jakob je o svojem sinu

povedal, da je bil zelo dober in priden in da je ves zaslužek prinašal domov. Državni pravdnik je tedaj zahteval, da se Soldinov oče kot priča ne zapriše. Predsednik je zahtevo sprejel. Sodišče pa je zavrnilo predloge braniteljev o čitanju policijskih spisov in o novih pričah. Obtoženelec Javor je predsednika prosil, naj obtožencem dovoli staviti pripombe, ko bodo čitali policijske zapisnike. Predsednik je odgovoril, da je ta pravica obtožencev zajamčena in da sme vsak izmed njih staviti svoje pripombe. Državni pravdnik se je zoperstavil temu predlogu braniteljev, da se zasliši priča Helena Matuljeva. Branitelji so nato ponovno predlagali večje število prič iz Hrvatskega Zagorja, ki bi potrdile, da je bil Herceg leta 1927. v času, ko je na njegovem stanovanju na Sušaku gostovala Mira Horvat, na agitacijskem potovanju po Zagorju in ne na Madžarskem. Državni odvetnik je izpodbijal predlog braniteljev, češ da tega ni mogoče na tako lahek način dokazati. Predsednik je izjavil, da bo o tem sklepal sodišče, in je nato odgodil proces do torka.

Kosilo na čast generalu Nenadoviću

Beograd, 30. maja. AA. Francoski poslanik na našem dvoru Emil Dard je priredil danes kosilo na čast generalu Nenadoviću, ki je imenovan za vojaškega odposlanca pri kr. jugoslovanskem poslanstvu v Parizu. Na kosilu je bil tudi de Chary, šef drugega oddelka francoskega generalnega štaba, ki se zdaj mudi na znanstvenem potovanju po centralni Evropi.

Dr. Letica v Mariboru

Beograd, 30. maja. AA. Snoči je odpotoval v Maribor pomočnik finančnega ministra dr. Letica v spremstvu načelnika davčnega oddelka Rudolfa Pačca. Tam se udeležita letne skupščine Zveze nabavljajnih združenj državnih uradnikov, ki bo letos v Mariboru.

Nemški industrijalci v Zagrebu

Zagreb, 30. maja. k. Danes ob 7-30 je prispele v Zagreb skupina nemških industrijcev pod vodstvom dr. Hofmanna. Na postaji so goste sprejeli zastopniki zbornice za TOI, Zveze trgovcev in gospodarskih ustanov. Nemški industrijci so se nastanili v »Palace Hotel«. Ob 9. uri so odšli po mestu v spremstvu prof. na gospodarski visoki šoli dr. Karlov. Poldrugo uro nato so se z njimi v zbornici sestali zastopniki naših trgovine in industrije. Po sestanku so si gostje ogledali mesto. Popoldne ob 16. uri pa Elnografski muzej. Zagrebška zbornica za TOI jih je ob 20-30 v Gradsko podrumu pogostila s slavnostno večerjo. Jutri popoldne pojejo na kratek izlet v okolico. Popoldne pa odpuščejo v Ljubljano, kjer si bodo med dr. im ogledali velesejem.

Kakšen je mesec z višine 16 kilometrov?

Innsbruck, 30. maja. AA. Profesor Piccard in Kipfer sta novinarjem izjavila, da je bil mesec v višini 16.000 m videti veliko večji kot na zemlji. Posebno krasen pogled je bil na njegove gore.

Pred startom »Nautilus« proti severnemu tečaju

New London, 30. maja. (d) V Connecticutu je skoro pripravljena za odhod podmornica »Nautilus«, s katero upa Hubert Wilkins doseči severni tečaj. Preplula bo v prvem delu vožnje najprej Atlantski ocean. Danes popoldne so več časa v plitvejši vodi preskušali nove v ladjo vgrajene stroje. Dalje morajo še spraviti na krov podmornice 10.000 galon kuriva in 1300 galon mazalnega olja. Upajo, da bo podmornica startala nocoj o polnoči, a če to ne bo mogoče, pa jutri opoldne.

Akadska mladina za konsolidirano Jugoslavijo

Dunaj, 30. maja. AA. Jugoslovansko centralno akademsko društvo Sloja je imelo danes svojo redno letno skupščino. Udeležilo se je veliko število akademske mladine, navzoč pa je bil tudi jugoslovanski poslanik na Dunaju gosp. Angjelinović. Dosedanji predsednik društva kandidat tehniške Budanko je pozdravil navzoče z govorom, ki je v njem naglasil vdanost jugoslovanske mladine kralju in domovini. Za njim je povzel besedo poslanik Angjelinović. Rekel je, da ne govori samo kot zastopnik kraljevske vlade, nego tudi kot njihov star tovariš. Ne poziva mladine samo, naj nadaljuje svojo pot v ljubezni in privrženosti do domovine, nego jih tudi opozarja, da pričakuje 13 milijonov združenih Jugoslovancev od mladine, da bodo oni v bodočnosti vodili Jugoslavijo in jugoslovanski narod. Poslanikov govor je bil burno pozdravljen od vseh navzočih. Mladina je priredila spontane ovacije Nj. Vel. kralju in Jugoslaviji. Nato so bile volitve novega odbora. Za predsednika je izvoljen kandidat veterine Sava Milin, za častnega predsednika pa kandidat tehniške Budanko, ki je bil že trikrat predsednik društva.

Na koncu so bile ponovne ovacije Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade, Jugoslaviji in jugoslovanskemu narodu.

Novi šef sanitetnega oddelka v ministrstvu za socialno politiko

Beograd, 30. maja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje je s soglasjem predsednika ministrskega sveta na lastno prošnjo upokojen Vladimir Katičič, načelnik sanitetnega oddelka ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje v 3. položajni skupini I. stopnje. Na njegovo mesto je bil imenovan dr. Vojislav Milovanović, šef oddelka kraljeve banske uprave Vardarske banovine.

Odlikovanje

Beograd, 30. maja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog ministra pravde odlikovan z redom sv. Save II. stopnje Gustav Meseson, advokat in predsednik advokatske zbornice v Parizu.

Imenovanja

Beograd, 30. maja. AA. S sklepom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je postavljen za administrativnega uradnika v bolnici za duševne bolezni na Studencu pri Ljubljani v 8. položajni skupini Avgust Vrincele.

Sprememba zakona o notarjih

Beograd, 30. maja. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra pravde po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih beležnikih (notarjih). Po zakonu o javnih beležnikih je moral minister pravde v gotovem roku izpolniti javna beležniška mesta. Toda med tem časom so bili izraženi resni ugovori in stavljeni predlogi, ki dajejo nove elemente glede imenovanega zakona. Stvar je nujna radi tega, da se ukine odredbe, ki govore o rokih za izpolnitev javnih beležniških mest, da se da kraljevski vladi možnost, da prouči vse ono, kar je bilo izraženo v ugovorih.

Novice iz Škofje Loke

Neka starejša kupčevka je pripeljala v mesto večjo množino jaje, ki so bila naložena v zaboju. Ob enosni voziček »kripeo« se je slučajno zadela mimoidoče druga ženska, voz se je pretehtal in zaboj z jajci je padel na cesto. Pobil se je 358 jajc. Kupčevka je naravno zahtevala povračilo škode, ki je znašala po posredovanju mestnega stražnika 200 Din. Dogodek, v torek popoldne pri trgovini Debeljakovi, je privabil lepo število gledalcev »ajajne povodnjice«.

Delamirneži so postali kaj objestni in nevarni. Ko se je vračala hčerka davčnega sluga proti domu ji je tak neprimerno izbil iz rok čevlje in jih pred očmi vseh navzočih otrok v diru odnesel. Pričela se je divja gonja od župne cerkve do štemarij, kjer so starejši ljudje lopova zaustavili, mu čevlje odvzeli in z nepoštenjakom na mestu obračunali. Fant se bo zagovarjal pred oblastmi.

Za las je manjkalo, da ni voda zahtevala prve žrtve. Večja skupina mladine je odšla v znan jez Rakovnik in se tam po svoje zabavala. Iznenada je poprijel vrtnice sina radovljiskega vrtnarja Franceta Prešerna in ga tiral v drveče valove. Prvi hip, so ostali mislili, da se fant šali, ko se je deček že pričel potapljati. V poslednjem hipu so popolnoma onemoglega otroka spravili na suho.

Težka nesreča je doletela 6 letnega Cirila, ci sina škofješkega pismonoša v Stari Loki. Otroci so se po končanem nauku v otroškem vrteku vsuli na cesto, ko je privozil nasproti z deskami obložen voz. Ciril je privlečen pod kolesa, ki mu je prizadejalo težke poškodbe. Prizor v Nunki ulici je opazovalo več ljudi, ki so otroka prenesli k dr. Hubadu. Odrejen je bil prevoz v bolnico, ker so poškodbe smrtonosne. — Škofja Loka je v tem predelu izredno ozka, tesna in je do sličnih nesreč že večkrat prišlo.

Mnogo veselja je povzročila mladini skupina glumačev, ki je razkazovala po Škofji Loki medved, več opic in papigo. Vodja živali je pod noč priklenil rjavega kosmatinca na dvorišče neke gostilne. Ko je šel v noči neki domačin mimo, ga je medved popadel. Mladenec, misleč da je zahrbtno napaden, je udaril z nožem, ki je končal kosmatinca življenje po kratki borbi. Uvedena je preiskava.

Nogometna tekma je danes ob 16-30 na letnem telovadšču Sokola. Gostujejo Kranjčani Vabimo.

Planince opozarjamo, da je avtobusni podjetnik g. Ješe na prošnje uvedel avto zvezo iz Železnikov naprej do Zalega trga, s čimer je dostop na Ratitovec precej bližji. Zvečer se voz iz Loke navzgor, v jutro pa na kolodvor.

Vizija bodoče vojne

Nemec o vojni med Francijo in Italijo -- 3000 francoskih letal nad Italijo -- Uničenje italijanske zračne vojske -- Letala odločila vojno

V najnovejši knjigi »Sie rüsten« podaja nemški vojni pisatelj Berndorf vizijo bodoče vojne med Francijo in Italijo. Po njegovem mnenju bi že prvi dan Francozi napadli Italijo s 3000 vojnimi letali. Nato pravi:

»Se je bil mrak, ko je italijanski zračna vojska od tisoč aparatov zagledala trikratno nadmoč francoske zračne armade. Bitka je neizbežna. Italijani se dvigajo višje, se dele, napravijo klin in skušajo, da se prebijajo. Z velikega komandantskega avijona se pošiljajo radiogrami v sprejemne aparate lovskih in bombarderskih eskadrilj. Francoska zračna vojska manevrira, razvije se v ogromen polkrog in par minut nato sta se udarili obe zračni vojski nad obmejnimi utrdami obeh dežel, katerih protiletalske baterije morajo molčati, ker bi obenem z neprijateljem ugonobile tudi svoja letala.

3000 francoskih letal je popolnoma obklopi italijansko zračno vojsko. Na vsaki italijanski aparat pridejo 3 francoski. Lovski aeroplani se gibljejo in usmerjajo na nasprotnika, mirno se gibljejo bombarderji ter streljajo iz težkih strojne na kabine neprijateljskih aparatov.

Bitka je odločena

Morda se je rešilo 50 italijanskih aparatov od uničenja. Oni se ne ozirajo nazaj, smrt jim je pred očmi, a obupno odločni usmerjajo svoj polet proti prestolici sovražnikove dežele, na Pariz.

Borba pa vendar ni še končana

Čim je francoska nadmočnost v zraku dokazana, so zopet začeli delovati sprejemni aparati brezžične telegrafije na preostalih francoskih letalih. Tudi če je celih 1000 francoskih letal uničenih, 2000 letal, kar jih je ostalo, nadljuje svoj let, da odloči vojno v Italiji sami. Dočim se oni ravna po brezžičnih poveljih svojega generala in letijo nad velika mesta v notranjosti Italije, na tvornice in železniška središča, leti 50 izgubljenih italijanskih letal dalje proti Parizu. Nikdar ne dosežejo do tega mesta, nikdar ne dosežejo svojega cilja, kajti izven onih 3000 letal, ki so se napravila nad Italijo, čaka v zasedi še 1000 novih francoskih aparatov, da zrušijo ona sovražna letala, ki se jim je morda posrečilo, da so se prebila čez fronto. Teh 50 italijanskih letal je izgubljenih, ona padajo preštetana in v plamenih na zemljo.

V generalnih štabih

V francoskem generalnem štabu sedijo oficirji za zaprtimi vrati, ki jih čuvajo straže. Oficirji mejejo stran prihajajoča obvestila s fronte na suhem in čakajo drhteč prvih vesti z zračne fronte. V onem trenutku, ko je radio-telegrafist prihitel s prvim obvestilom komandanta francoskega letalstva, v onem trenutku, ko je bila ta prva vest dešifrirana, so se generalštabni oficirji svobodno oddahnili.

Po mestih obeh dežel so ulice polne prebivalstva, ki se zbira pred uredništvij listov. Na strehah uredniških poslopij so napisana s svetlimi črkami prva vojna poročila. »Samo neznanost streljanje iz pušk na fronti, pravijo ta poročila. »Nobenega odločilnega spopada ni še bilo«.

Med tem ko se zbirajo po francoskih mestih mase ljudi pred uredništvij, med tem ko vojaki v šlemih korakajo proti postojam, med tem ko se vlečejo zadnji polki kakor kače ob zvokih trobent k vlakom, ki jih popeljejo na fronto, v istem času trepetajo italijanski generalštabni oficirji od groze in strahu. Radiogram z letala poveljnika italijanskega letalstva je ravno prišel, a po direktnih zvezah z obmejnimi trdnjavami se je zvedelo, kaj se je bilo zgodilo v zraku. Vsi oficirji vedo, da se nahaja francoska zračna armada nad njihovo deželo. Luči po vseh mestih ugasnejo, vsem fašistovskim organizacijam je zapovedano, da morajo strogo paziti, da preprečijo vsako paniko. Kmalu se zasliši ropot francoskih letal. Francoski letalec so se orientirali po kompasu in po zvezdah. V sobi vrhovnega poveljništva v Rimu zvonj neprestano telefon s poročili iz vseh mest: »Letala nad našim mestom«. Nato ta poročila utihnejo. 2000 letal se je razpršilo nad deželo in bombarderji

so začeli metati bombe. Grmi na vse strani. Nad Turinom kroži nad 100 letal. Tuleč bežijo prebivalci z ulic v kleti, trepetajo od strahu in groze. Prve bombe padejo na mesto, plameni silijo kmalu do neba, na vseh straneh gor! Poveljništvo fašistovske milice pripelje gasilne priprave, vrže na ulico vse oborožene čete, ki odnašajo ranjence in ubijajo roparje ter gasijo požar...

»Plin!«

Toda nenadoma pade tu en vojak, tam drugi, tretji. Med vojaki završi: »Plin!« V istem hipu se zasliši grozno vpitje tudi med onimi, ki so se bili poskrili v kleti hiš. Plini so prodrli tudi k njim in vsa skrita masa plane tulče zopet na ulico. Tu jo mesarijo drobci bomb. V pol ure časa, kolikor je trajal ta napad, je zgubilo vse prebivalstvo prisebnost, bodisi od strahu, bodisi vsled plina ali pa vsled bomb in njihovega razdejanja. Potem je nastal mir v uničenem mestu, toda po ulicah ljudje še vedno padajo oziroma umirajo po posteljah v bolnišnicah z od plinov razjedanimi plući. Na ozorju pa se dvigajo rudeči plameni, ki se vidi-jo iz drugih krajev, kjer so tudi zanetile požar bombe. Vlaki so ponoči popadali s tirov in se zvalili po nasipih nizdol, kajti bombe so razdejale tudi železniške proge.

Tu pa tam se zakadi množica na par francoskih letalcev, ki so se morali spustiti na tla. Množica jih iztrže iz rok vojakov, ki so jih bili ujeli, ter jih linča. Po vseh velikih italijanskih mestih pa ležijo mrličji po ulicah in povsod se razlega jok in stok. Sele proti jutru, ko so se bili plini razpršili in ko je bil ogenj pogašen, se je mogel zopet vzpostaviti red. Fašisti ubijajo one, ki še kakor blazni letajo sem in tje po ulicah. Končno nastane mir, ki je kot mir na pokopališču. Med tem je morda padel dež, oblaki so se razgrnili čez nebo, po mestih so pobrali mrličje, ljudem so se razdelile maske proti plinu, organiziral se je odpor. Toda še preden je to končano, se zopet pojavijo francoski bombarderji iz oblakov. Ljudje se tepejo in grizejo med seboj v borbi za maske proti plinom in vsa Italija preživlja sedaj še večjo grozo. Obup in panika zopet uničita vsak red. Ako ni še bila porušena vsa organizacija v deželi že pri prvih napadih, pa se je to zgodilo pri dvanajstem zračnem napadu francoskih eskadrilj. Sedaj je zavladala anarhija po vsej Italiji.

Zadnji obupen poskus

Po uničenju italijanske zračne sile so se italijanski generalštabni oficirji zavedeli, da jim preostane le še eno. S svojimi tanki, s svojo silo na suhem morajo prebiti fronto, da prodrejo v Francijo in da dosežejo na francoskem ozemlju ono, kar so v lastni deželi izgubili. Samo ta izhod še imajo. V zadnjih urah noči se začne na meji bitka. Italijanski topovi mejejo plinske bombe proti sovražnikavim trdnjavam. Brizantne granate padajo na vse strani in ni izključeno, da bodo francoski vojaki prisiljeni vsled plinov zapustiti obmejne utrde. Francoski vojaki se umaknejo, da se zopet zberejo v ozadiju. Sele sedaj se razvname prava bitka. Podprti po svojih tankih začnejo Francozi protinapad, prodirajo in zavzemljejo ozemlje pred seboj. Prav v hipu, ko se pripravljajo na odločilni napad, pride vest, da je nova rimska vlada, ki je obrazovana pod groznim vtisom neprestanih zračnih napadov, zaprosila za mir za vsako ceno.

V bodoči vojni bo zmagala ona država, ki v prvih hipih uniči zračno sovražnikovo silo ter spravi civilno prebivalstvo v obup. Bodoča vojna se ne bo več odločevala z bitkami na suhem, temveč bodo o zmagi odločile prve ure v zraku.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

685

tovarna Jos. Reich.

Mirko Javornik:

Polet čez ocean

(Daije.)

Vedel sem, da je pravzaprav vse končano, a sem vendar mislil, da bom Jeanne spet lahko dobil. Najpriprostejših resnic se človek najpogostje zave.

Pisal sem ji še nekajkrat, a brez uspeha. V listih sem bral, da je bil njen oče preustavljen za poslanika v Budapešt. Zdaj je bila daleč od mene, a pisal sem ji še.

V začetku sem se prepričeval, da bo s časom vse minilo, a ni šlo. Take stvari se ne pozabijo kot izgubljen svinčnik. Govoril sem si, da je nemumno in da je v škodo mučiti se zaradi tega. Vedel sem, da me mora tako življenje v nekaj letih čisto uničiti. Ni šlo. Kaj hočete, nekateri smo tako nesrečni, da smo taki.

Polet je bil določen na konec letošnjega poletja, čez štirinajst dni. Natančno danes štirinajst dni. Bil sem pripravljen. Sicer sem bil zlomljen, a vendar pripravljen. Še to — potem nič več. Potem, ne vem kaj bi naredil.

Čudite se, da sem ob vsem tem danes tu. Jako preprosto: madžarsko vojno ministrstvo je priredilo te dni velik mednarodni letalski mešič. Bral sem, da bodo navzoči tudi vsi diplomati. Jeanne bo gotovo tam.

V hipu sem sklenil, da storim še ta zadnji in skoraj obupni poskus. Morda se bo v njej zganilo, če zmagam. Morda se bo zblala zame, ko bo videla, kako drevim med življenjem in smrtjo — zanjo. Morda se ji bo zdelo, ko bo videla, da dam vse zanjo, da sem vreden, da se skloni njeno srce k meni.

Prijavil sem se in odpotoval z aparatom. To je bil Jeanne II, Jeanne I. čaka za Ocean.

Med vožnjo sem čital, da se je Jeanne zaročila z nekim avstrijskim grofom.

Stisnil sem zobe in sem kljub temu šel. Morda se ji bo primeri vzbudilo srce. Skoraj sem se nasmehnil. Pilot kontra grof? Sedanjost proti preteklosti.

Bi rekel, da mi je bilo vseeno, pa ni res. Človeku je malokdaj vseeno in upati ne neha niti ob nemožnosti. Mislil sem, da bi se lahko ubil. Cisto premišljeno in zavestno —

Meeting se je začel. Na letališču, komaj uro vstran od postaje, kjer sem vstopil.

Jeanne sem videl še pred začetkom. Bila je v družbi očeta in še nekega tujega, napol izžitega gospoda. Morda je bil to zarobenec. Vedela je, da pridem, ker sem ji pisal. Napol obupno pismo kot pred smrtjo.

Meeting je šel v redu kot vse take prireditve. Padel ni nobeden. Zadnja točka so bile akrobacije. Zanje smo se javili samo trije

**Doma in na cesti,
v vrtu in pri izletu**
dobri in poceni platneni čevlji

„VICTORIA“
s šivanimi gumi podplati

DETALJNE CENE PO PARU:
Številke 24-27, 28-34, 35-41, 42-46

Dinar 30-35-50-60-

Dobiljo se v vseh trgovinah čevljev.
Na veliko pri Palma Zagreb, poštni predal 226.

Na vsakem podplatu
zaščitni znak
WIMPASSING

Ugodna
fazona,
elastična
holci

Sive, bele in
crne za
sniranje in
na spango.

Domači
izdelek.

Počitniška kolonija trboveljskih gozdovnikov

Velik uspeh lanskega letovanja bolehnih rudarskih otrok na Gorenjskem, ki ga je organiziralo vodstvo tukajšnjega rodu Lige jugoslovanskih gozdovnikov, je dalo pozhrtvovalnemu vodstvu pobudo, da skuša letos še v večjem obsegu organizirati akcijo, da se pošlje čimvečje število bolehnih delavskih malčkov na sveži planinski zrak. Akcija je seveda silno težkočena, kajti primanjkuje izdatnejših sredstev, ki so pogoj vsake take akcije.

Bivanje na svežem planinskem zraku je določeno za tri tedne. Lansko letovanje je namreč v dovoljni meri dokazalo, da je tako bivanje v naravi za otroke velikega pomena, ker so se otroci v tej razmeroma kratki dobi neverjetno opomogli, kajti nekateri so bili 2 do 3 kg težji.

V sedanjih težkih krizi, ko poleg slabega ozračja v rudarskih revirjih vpliva na razvoj mladega otroškega organizma slaba in nezadostna hrana, ki izhaja od skrčenega zaslužka rudarjev, je pa tako letovanje naravnost nujna potreba, če nečemo, da se bi poznali v poznejših letih na naši mladini sledovi današnjega težkega stanja in — naše brezbrzičnosti.

Naša delavska mladina potrebuje solnca in čistega zraka, katerega ji v rudarskih revirjih dati ne moremo. Odtegniti jo je treba vsaj za nekaj tednov prašnim cestam, zakajenemu

Pri ishijasu sledi na kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez muje izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »Franz Josefova« voda sigurno in uspešno tudi pri kongestijah proti jetrom in danki ter pri krčnih žilah, hemeroidih, oboleli prostati in mehurjem v katarju. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ozračju in mračnim izbam. Povesti jo je treba kavalu svež in blagodejen planinski zrak, ki jih v solnčno naravo, kjer bodo skrčena pljuča vrbno okrepil za težko življenje.

Zato je vse hvale vredna akcija Trboveljskih gozdovnikov za letošnje počitniško kolonijo in bolehe rudarske mladine. Naj bi zato dobro srčna naša javnost prošnje gozdovniške lige, ki jih je že, deloma pa jih še bo, sprejela, ne odkloni, saj se gre za zdravje naših najrevnejših malčkov, ki že dolge mesece trpe veliko pomanjkanje. Vsak, če tudi najmanjši dar, bo hvalno sprejet in vsakemu plemenitemu darovalcu bo naša delavska mladina globoko hvaležna.

PIJTE BREZALKOHOLONO PIAČO
„JOGURA“

1855

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 31. maja: »Pri belem konjiščku«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 1. junija: zaprlo.

Torek, 2. junija: »Sleherneke«, predstava v opernem gledališču. Red B.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 31. maja: »Oj ta prešmentana ljubezen«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 1. junija: zaprlo.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Nedelja, 31. maja ob 20. uri: »Kavaler Miško«. Znižane cene.

metov in loopingov. Vse brez posebne koncentracije in pozornosti. Nato sem se hotel dvigniti do 350 m, ter da bi se od tu spustil v vijaku navzdol. Hotel sem narediti dvajset zavojev, česar nisem še nikdar poskusil.

Dal sem motorju najvišje število obratov in šlo je navzgor. Pri tritisoč metrih je motor začel v hipu tuje brniti. A se je nepretrgano dvigal.

Samo za kratko sem se spomnil Jeanne. Kot se pred velikim delom spomnite samo za kratko na veliki cilj. Sicer vas vsega prevzame delo samo, pot do smotra.

Zdaj gre zame ali zanjo.

Pri 3500 metrih sem nehal z dviganjem in začel krožiti. Zemlja se je daleč pod menoj skoraj vidno bočila. Bilo je jasno in sem se lahko orientiral in zbral.

Zdaj!

Okrenil sem turelo, aparat se je nagnil. Tedaj je nenaden, odsekan grom pretulil brnenje motorja. Nekaj me je udarilo v čelo skoraj do nezvesti.

Brnenje je napol prenehalo — propeler se je bil razletel na milijon kosov. Po čelu mi je curljala kri in nepoznano, strašno odkritje me je preblisnilo.

Smrt.

(Konec jutri.)

Človek in avtomat

Ljubljana, 30. maja.

Vsak čas ima svoja znamenja in znamenja časa, v katerem smo zdaj, je stroj in avtomat. V prejšnjih časih je bilo vse drugače, na svetu sta bili, če se ne motim, samo dve vrsti avtomatov: eni za muziko, kakršne so imele skoraj vse boljše predmetne krčme in ki so za vsakih pet krajarjev začeli bruhati iz sebe nekakšno žalostno, razbito melodijo, da je bila napol za ples, napol za obup; drugi so bili za bonbone in čokolado in so viseli po vseh železniških postajah in drugod. Nekaj so imeli ti avtomati že v tistih časih skupnega med seboj: vse je šlo pri njih samo za gotov denar, za nič denarja ni bilo nič muzike — in tako so bili ti avtomati že tedaj vzor poštenosti, trdnosti, solidne trgovine, saj se ni moglo zgoditi nič drugega kakor kakšen majhen defekt — in defekt v avtomatu vendar še ni konkurz.

Odstitihmal so avtomati napravili lep razvoj navzgor, izpopolnili so se na vseh koncih in krajih, zavzeli so nova področja, noče trge — saj je pa tudi res, da svet in človek ne moreta napredovati nikamor drugam kakor v avtomat, takšen je od vsega začetka zakon in ukaz. Avtomat — to se pravi, naglo in lahko gibati, naglo in lahko suniti nazaj na vse, kar se zgodi; in katero živo bitje na svetu si ne želi tega? Zato pa se je človek od današnjega dne že tudi sam tako daleč avtomatiziral, da ni pripravljen za nobeno dolgo, trpežno, težavno in zamotano delo več. Odlična lastnost avtomatov je namreč, da so zmirom specializirani na eno samo stvar, da brezhibno funkcionirajo v eno samo smer, za ves ostali svet pa so slepi, gluhi in prazni. In tako nosi tudi današnji človek na sebi en sam imeniten gumb, na katerega pritiska ves svet, potem se pa usipje iz njega vsega, česar se je v življenju nabral: znanja, morale, smisla za red in vseh drugih dobrih, važnih reči.

Ampak lepo je le, kadar tako čudežno lepo vse po redu pride iz avtomata in tako so ljudje, ki delajo kot avtomat vedno višoko v časih.

Toda včasih pa se avtomat ustavi in čeprav je napolnjen z najlepšimi stvarmi, ne da nič od sebe. Avtomat je postal škatlja brez cene.

Tedaj pa vidimo, da je vendar bolje, če ne vladajo le avtomati in da imajo še večjo vrednost ljudje, ki niso avtomati. Samo škoda, da je teh samostojnih ljudi vedno manj.

Logatec

Službi občinskega redarja se je odpovedal g. Anton Hodnik. V kratkem bo imenovan novi redar.

Cepljenje proti osepnicam bo za občino Dol. Logatec 10. junija ob 8. uri, pregled pa 17. junija. Obkral bo cepjenje v prostorih osnovne šole.

Trbovlje

Dar Sokolu. Odbor Trboveljske posojilnice je na včerajšnji seji sklenil prispevati k sokolski tomboli 5 hranilnih knjižic po Din 200, t. j. skupno Din 1000. Bratska sokolska zahvala!

Pričetek kopalne sezone. Ker je postalo zadnje dni tako vroče, se je pričela v kratkem kopalna sezona tudi pri nas. Da omogoči pogostejšo in hitrejšo menjavo vode v kopalnem bazenu novega kopaljšča, bo zgradila občina ob Trboveljski večji vodni rezervar, kjer se bo zbirala voda in potem odvajala s strojno črpalko v kopalni bazen. Nova naprava bo rentabilnost novega kopaljšča gotovo dvignila.

Nabava škroplilnega avtomobila. Občina je nabavila pri škodovih tovarnah nov moderen škroplilni avto, ki bo v kratkem dospel ter nas rešil oblakov prahu, ki se ob poletnem času dvigajo na glavni cesti ter nas zagrinjajo ob vsakem koraku.

Pikov fant v Hrastniku. Dramatični odsek Narodno strokovne zveze bo gostoval v četrtek 4. junija v Hrastniku. Ob 20. uri bo odigral v Narodnem domu rudarsko žaloigro »Pikov fant«, ki je dosegla v Trbovljah tako pri premijeri kakor tudi pri reprizi velik uspeh.

Materinski dan. Kolo jugoslovanskih sester v Trbovljah bo priredilo na praznik 4. junija ob 15. uri v dvorani Delavskega doma Materinski dan z lepim sporedom.

Cvetlični dan Udrženja vojnih invalidov. Trboveljski vojni invalidi bodo priredili 31. maja cvetlični dan, katerega čisti dobiček je namenjen za podporo vojnim žrtvam.

Šmartno pri Litiji

Občinska seja. Župan g. Ernest Držar je za 31. t. m. ob 7. uri sklical nujno sejo občinskega odbora. Na seji se bo obravnavala porazdelitev revnih sirot med občane. Sirote so došle iz Grada, a so naši državljani in v Šmartno pristojeni.

Za občinskega blagajnika je bil na zadnji občinski seji izvoljen g. Alojz Strman, posestnik iz Velike Kostelne. G. blagajnik bo uradoval v občinski pisarni v Šmartnem vsak četrtek od 10. do 12. ure in ob nedeljah od 8. do 10. ure.

Danes vsi v Zavrtinik. Kjer je velika gasilska slavnost z blagoslovitvijo gasilskega doma in motorne brigadne.

Radi ribjih tatvin so ovadili sodišču več divjih ribičev, ki so jih orožniki zadnje dni zopet zasedli.

Veliko netačljivo zborovanje za litijski srez bo dne 6. junija dopoldne v osnovni šoli, po zborovanju bo pa na vrtu g. Ivana Robavske gostija v proslavo desetletnice nadzornikovanja g. Janka Bezeljaka.

Agitirajte za »JUGOSLOVAN«.

Iz Dravske banovine

d Službeni list kraljevske banske uprave Dravske banovine, št. 33, z dne 30. maja 1931. ima sledečo vsebino: Zakon o odobritvi mednarodnega stabilizacijskega posojila po 7% v zlatu iz l. 1931; Pravilnik o uporabi zakona o zaščiti specialnega smrekovega resonančnega lesa za potrebe državne obrambe; Pravilnik za uporabo zakona o prometu in kontroli umetnih sladil; Zdravniška tarifa za zdravnike samostalnih in združenih zdravstvenih občin Dravske banovine; Razglas glede plačevanja banovinske trošarine na pnevmatike; Razglas glede širine kolesnih platišč tovornih vozil; Pojasnilo k odredbi kraljevske banske uprave Dravske banovine glede cene belemu kruhu; Objave kraljevske banske uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931.; Razne objave iz »Službenih novic«.

d 8 karikatur Hinka Smrekarja. V založbi »Adane« (Bule et Comp.) je izšlo 8 karikatur Hinka Smrekarja v obliki razglednic. Karikature so zelo posrečene in so čast slikarju kakor tudi založbi.

d Zahvala. Dne 27. maja t. l. so imeli gojenci zavoda za slepe deco v Kočevju svoj majski šolski izlet k Sv. Gregorju pri Ortnoku. Izlet je uspel prav lepo v največje zadovoljstvo in veselje slepe dece, za kar gre zasluga pri Sv. Gregorju g. duh. svetniku Krumpertarju, ki je tankaj vse lepo pripravil, deco in spremljevalce ljubeznivo sprejel ter dal na razpolago prosvetni dom in cerkev; g. upravitelju osnovne šole Kaduncu, ki je daroval Din 100 — ter gostilni Obliak, ki je deco postregla. V imenu slepe dece in zavoda priskrba hvala vsem! Vodstvo šole za slepe in uprava zavoda.

F. Fajdiga sin

Zaloga pohištva in tapet iških izdelkov
Ljubljana, Sv. Petra cesta 7
Ustanovljena leta 1879 317

d Velesejmski katalog. K otvoritvi XI. Ljubljanskega velesejma je izdala anončna in reklamna trdka Aloma Company oficijelni sejmiki katalog. Po svoji razkošni opremi in izširno informativnem značaju celo presega kataloge prejšnjih let. Naslovno risbo je izvršil akad. slikar Ivan Miklavc, vodja grafičnega ateljeja zgoraj omenjene trdke. Ne najdemo zlepa tako skrbno zbrane revije jugoslovanske industrije in obrti, ki predstavlja našo mlado

moč na gospodarskem polju, ves razvoj in ves njen napredek, z dodatnim pregledom inozemskih razstavljakov. Zato smo prepričani, da bo ta katalog najvernejši pregled in najboljši kazipot vsem interesantom. Cena vsakega izvoda je Din 10.—.

d Gospod ravnatelj! Prosimo, da naročite tudi Vi g. knjigovodju, naj si pusti neobvezno predvajati od naših strokovnjakov potek knjiženja modernega Ro-Lex knjigovodstva na ljubljanskem velesejmu v paviljonu G, koja 217. — 5 minut predvajanja izda več nego 5 kg najboljših prospektov. Tedaj nasvidenje gospod ravnatelj na velesejmu! Kartoteka d. z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica.

KAJ OSVEŽUJE?
„JOGURA“
KOOR JO PIJE VARUJE SVOJE ZDRAVJE!
1355

d »Gospodinska pomočnica«, je ime listu, ki ga izdaja pripravljalni odbor za organizacijo gospodinskih pomočnic in hišnih delavk. Izšla je že druga številka tega lista z jako lepo vsebino. Naj le navedemo članke »Ali je organizacija potrebna?«, »Vzgoja deklet«, »Higijena kuhinje«, pa spoznamo takoj, da izdajateljice streme za tem, da naša dekleta, gospodinske pomočnice, pouče o vsem, kar jim more koristiti. List ima tudi pismeno leposlovno gradivo in obilo dobrih kuhinjskih receptov. List prav toplo priporočamo vsem tistim, ki jim je namenjen.

d Fotoaparate kupite najboljšo pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 420

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Ia. Solingenske škarje, britve, nože, kakor vso kuhinjsko posodo in opremo — porcelan — itd. najugodnejše pri Jeklo, Stari trg — telefon 28-45. 1229

Za pomladansko sezijo posetite pred nakupom moških oblik, manufakture, moškega perila in modnih potrebščin najprvo trgovino

JOSIP OLUP

Ljubljana, Stari trg št. 2 na vogalu in postreženi boste z dobrim blagom po najnižji ceni.

Iz drugih banovin

Spremembe na izseljeniškem komisarijatu v Zagrebu

Z ukazom Nj. Vel. kralja je dosednji šef izseljeniškega komisarijata v Zagrebu g. dr. Fedor Aranicki postavljen za višjega svetnika v ministstvu za socijalno politiko in narodnega zdravlja v Beogradu in dosednji svetnik izseljeniškega komisarijata g. Eugen Quinz je postavljen za šefa tega komisarijata. Nadalje je bil premeščen iz ministstva za socijalno politiko g. Stefan Herman kot svetnik k izseljeniški komisarijatu v Zagrebu.

Gospod dr. Aranicki je prevzel vodstvo izseljeniškega komisarijata dne 17. IX. 1923, ko je bilo reševanje izseljeniškega vprašanja še v povojih. Z razumnim in neutrudljivim delom je spravljal svoj urad na današnjo višino. Mnogo je v tem času ustvaril, izboljšal in uresničil. Zelimo, da postane načelnik izseljeniškega oddelka, da na tem mestu izpolni in dovrši, kar ni mogel izpeljati v svojem dosedanjem uradu.

Dr. Aranicki si je s svojim objektivnim delovanjem pridobil zaupanje vseh, ki so imeli z njim kaj opraviti, in naši rojaki, ki so iskali pomoči in nasvete pri izseljeniškem komisarijatu v Zagrebu, so se prepričali o tem vzornem poslovanju. Za to mu k njegovemu imenovanju čestitamo.

Novo imenovani šef izseljeniškega komisarijata g. Eugen Quinz je bil od ustanovitve namestnik šefa tega komisarijata. Njegova velika izobrazba in vljudnost, objektivnost in marljivost nam obetajo, da ostane komisarijat v svojem delovanju na današnji višini. Tudi gosp. Quinz čestitamo k njegovemu napredovanju. Gospod Stefan Herman, katerega poznamo posebno blizu poslanci, ki so intervenirali v izseljeniških zadevah v ministstvu, je izredno ljubljiv in postrežljiv referent ter ga na njegovem novem mestu najiskreje pozdravljamo.

Najstarejša sinagoga na svetu

Senzacionalna najdba znanstvene ekspedicije beograjskega narodnega muzeja.

Pred dnevi so končali z izkopavanjem starin v Stobih. Ekspedicija, ki jo je vodil upravnik narodnega muzeja v Beogradu g. dr. Vlada Petković, se je vrnila v Beograd. Uspehi letošnjega izkopavanja starin v Stobih so zelo velika in prava znanstvena senzacija za ves kulturni svet.

Dr. Petković je izjavil, da je bilo pri izkopavanju zaposlenih letos 75 delavcev. Nadaljevali so najprvo izkopavanje krščanske bazilike, ki jo je odkril arheolog dr. Saria. Tu so našli zelo dobro ohranjen mozaik z zoomorfnimi motivi (dve ptici in dve ovi v obliki grba, borbo bika z medvedom itd.). Našli so tudi številne ornamente v zidovju in naslikane figure in dele velike kompozicije v Bogorodici. Vse to je iz četrtega ali iz petega stoletja. Našli so tudi krasen kapitel iz mramorja z dekoracijami.

Ekspedicija je odkrila tudi ostanke velike stavbe, ki je bila najbrž cerkev. Na neki sohi so našli napisano 32 vsst napisov v grščini. Prof. Vulić je razbral ta napis, ki govori o nekem Tiberiju Poliharnosu, ki ima oblast nad vsemi Zidi v državi. Zato se zdi, da je bila ta stavba najprvo namenjena židovskemu kultu, pozneje so jo pa preuredili v cerkev. Če gre za sinagogo, je najdba izrednega pomena, ker doslej še niso našli tako stare sinagoge.

Zanimivo je tudi, da so našli pri cerkvi kopaljšče, ker so arheologi vedeli odslej samo iz zapisanih izročil, da so bazilike imele tudi kopaljšča. Našli so tudi kletne prostore in zelo lep kip Diane, ki je žal brez glave. Izkopavanja so letos trajala nad mesec dni.

Dve zverinski ženi pred sodniki

Demoniski vpliv morilke na moža, — Po zločinu se smeje.

V Šibeniku imajo zopet senzacionalni proces, proti dvema zverinskima ženama. Na vesti imata 30-letnega Nikolo Pupovca. Umorila sta ga v gozdu, kamor sta ga izvabili pod pretezo, da mu bosta s čarovnijo vrnila moško moč. Soudeležbe je obtožen tudi Kojo Skorič, ki je pri zaslišanju izjavil, da je nedolžen. Ko so ga konfrontirali z glavno obtoženko Ljubico Pupovca, so nastali med obema burni prizori. Ljubica je trdila, da je Kojo udaril Nikolo po glavi, njegova žena Stoja ga je pa na to zaklala z britvijo. Nato je bila zaslišana mati umorjenega Pupovca Marija Pupovca. Zasliševali so jo polgodno uro. Med jokom in ihtenjem je mati pripovedovala o tragični usodi svojega sina. Pripovedovala je podrobno, kako se je Nikola spoznal z Ljubico in se v njo zaljubil. Mati je bila proti tej ljubezni. Videla pa je, da je sin popolnoma pod vplivom lepe Ljubice. Zato je šla k neki čarovnici po svet. Čarovnica ji je rekla, da je sin uročen in da ga more rešiti samo tista oseba, ki ga je uročila.

Nekega popoldne je šel Nikola z Ljubico v gozd. Ljubica se je pa vrnila pod večer sama iz gozda. Bila je dobro razpoložena in se je smejala. Ko so jo vprašali, kje je Nikola, je odgovorila, da je šel v bližino vas in da se bo drugi dan vrnil. Nikole pa ni bilo domov in tretji dan so ga našli mrtvega v gozdu. Del vrvi, s katero je bil povezan, so našli pozneje pri Ljubici. Ko je bila zagledala, da je vrvi okrvavljena, je vzkliknila: »To je kri mojega nesrečnega sina!«

Zaslišan je bil tudi brat umorjenega Nikole, ki je izjavil, da se je Ljubica po umoru prisemljala domov in da so našli pri nji okrvavljeno ruto. Orožnik Zečević, ki je morilko zaslišal po umoru, je izjavil, da je Ljubica bila na slabem glasu in da je imela demoniski vpliv na svojega moža. Iznebiti se ga je hotela, ker je bil slabši in ker je imela rada brata obtožene-ga Skovića.

Ljubljana

Nedelja 31. maja 1931. Angela. Pravoslavni: 18. maja, Duhovi. Ponedeljek 1. junija 1931, Gracijana. Pravoslavni: 19. maja, Duh. ponedeljek.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Levstik na Resljevi cesti in Bohinc na Rimski cesti. Jutri v ponedeljek pa lekarne Piccolij na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

Ustanovni zbor »Zveze gospodinskih pomočnic« bo dne 14. junija t. l. ob pol petih v shajališču v Prečni ulici. Pripravljali odbor vabi vse gospodinske pomočnice, da se udeležijo tega zborovanja ter tako dajo dokaz svoje stanovske zavednosti.

Opozarjamo na današnji oglas trdke COM-MERCE d. d. 1172a

Poskusna vožnja na novi tramvajski progi od glavne pošte do Šiške bo danes ob 8-30. Ob 8-30 bo sestanek povabljenec pri transformatorski postaji ob Bleiweisovi cesti in ogled postaje, po ogledu pa vožnja z novimi vozni iz Sebeburgove ulice do mitnice v Šiški.

Odprta noč in dan so groba vrata. V Ljubljani je umrla: Marija Cimpric, 21 let stara, hči kajzarja, Vidovdanska c. 9. N. p. v m. l.

Na angleški način pere in lika ovratnike, da se kravata lahko zaveže — kemično čisti obleke Šimenc Ljubljana, Kolodvorska ul. 8.

Kaj je s kopalnimi avtobusi? Kopalna sezona na Savi pri Ježici se je že pričela, toda kljub temu mestni avtobusi vozijo še vedno po starem voznem redu, namesto da bi vozili kakor lansko leto vsake pol ure. Kopalci bi se prav gotovo posluževali avtobusnega prometa, ako bi prišel kmalu voziti. Zlasti sedaj, ko bo avtobusni promet na Vič z otvoritvijo nove cestne železnice prenehal, bi bilo zelo umestno, da bi se pojačal avtobusni promet na Ježico, kate-rega bi se vsi kopalci posluževali.

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega promoga
75 Din za 100 kg
franko plinarna nudi
Ljubljanska mestna plinarna.

Promenadni koncert narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloge« bo v nedeljo 31. maja ob ugodnem vremenu ob 11. uri z Zvezdi. Dirigent g. Heri Svetel.

Priporočamo nakup blaga za obleke pri znani in solidni trdki Novak na Kongresnem trgu št. 15. (Nasproti Nunske cerkve). 1220a

Dr. Drago Švajger

Beethovnova ulica št. 2
ordinira od 1. junija do 1. septembra
samo od 10. ure do 1. ure 1934

VIKTOR MEDEN

veležganjarna, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač 915
LJUBLJANA, Celovška cesta 0

Simfonični orkester pod vodstvom skladatelja L. M. Škerjanca bo izvajal na svojem letošnjem IV. rednem koncertu v petek 5. junija med drugim tudi Musorgskega simfonično pesnitev Noč na Lisi gori. To simfonično delo je bilo prvotno komponirano za klavir in orkester, kar pa je že Musorgski sam zavrgel in začel pisati novo simfonično pesnitev, katero je dokončal potem slavni Rimski-Korsakov.

Nadležen in zaljiv zvočnik. Zveza slušateljev Aleksandrove univerze v Ljubljani nam je poslala tale dopis: Ze delj časa poje ob mirnih majskih večerih na restavracijskem vrtu tivolskega hotela izredno močan zvočnik. Godba in petje se mogočno razlega po vseh izprehajališčih in daleč v mesto. Na programu so večinoma nemški šlagerji najnižje kvalitete. Presramotno bi bilo za naše mesto, če bi še dalje trpeli tako glasno diktaturo nekaterih ljudi brez okusa in jim dovoljevali, da tako glasno in bahško širijo »kulturni« import iz Nemčije; saj že tako vemo, kakšne cene je in kakšen mu je namen. Imamo ga že zdavnaj več kot preveč. Obračamo se do odločujočih faktorjev in odločno zahtevamo, da to produciranje takoj ustavimo.

Slovenjgradec

Želje v nogo si je zadržal po nesreči skozi levo nogo 12-letni učenec osnovne šole iz St. Ilja pod Turjakom Jermol Stefan. Takojšnja desinfekcija je preprečila nadaljno zastrupljenje, ki bi imelo težke posledice in skoraj gotovo tudi smrt.

Zaradi živčne bolezn se je v duševni zmedenosti obesil posestnik in delavec v Bergerjevi tovarni Peter S. Našli so ga že mrtvega.

Ob otvoritvi planinske koče na Urški gori o Binkoštih je prišlo okrog 250 turistov - ljubiteljev večno lepe Urške gore, ki je izgledala kakor mravljinišče. Postrežba je bila kljub navali vzorna.

V hišo g. dr. Černeta se je vselil zobozdravnik g. dr. Pielj.

Velika sokolska tombola bo v nedeljo 7. junija popoldne pred Sokolskim domom. Vrednost dobikov preko 12.000 Din. Pridite in boste veselo presenečeni!

Te dni je bil ustanovljen »Tamburaški zbor Lipac« s predsednikom g. Kavsom iz zborovodjo učiteljem g. Mrovlje-tom na čelu.

Prejšnje pošte prostore preurejajo za trafiko in prodajo smodnika.

Svečana otvoritev razstave Centralnega presbira

Ogromen napredek Dravske banovine v 10 letih

PO OTVORITVI RAZSTAVE PRESBIRA

Od leve na desno: Milović, prireditelj razstave, škof dr. Rožman, ban dr. Marušič, div. gen. Bogoljub Ilić. (V ozadju ljubljanski delegat presbira Zobec.)

Ljubljana, 30. maja.

Ban g. dr. Drago Marušič je davi ob 9. uri ob navzočnosti najodličnejših zastopnikov naše javnosti otvoril zanimivo in poučno razstavo Centralnega presbira, ki prikazuje, kakor smo že včeraj poročali, ogromen napredek naše države od 1919. do 1929.

Svečane otvoritve so se udeležili komandant divizije general Bogoljub Ilić s soprogo, škof dr. Rožman, za občino podžupan prof. Jare, konzuli gg. inž. Ševčik, Neuville, dr. Pleinert in Rainaldi, predsednik višjega deželnega sodišča dr. Rogina, predsednik GM dr. Ravnihar, šef prosvetnega oddelka banske uprave gospod dr. Lončar, za univerzo dekan dr. Hinterlechner in dr. Slavič, predsednik Pokojninskega zavoda g. Vrtovec, predsednik Poštne hranilnice g. dr. Vidmar, predsednik OUZD dr. Krek, dr. Slokar, starosti dr. Pipenbacher in Kajzelj, zastopnik Zbornice TOI g. dr. Pless, glavni uredniki g. Stanko Virant, dr. Ahčin in g. Saša Zeleznikar ter številni drugi zastopniki naših zavodov in korporacij ter uradov.

Goste sta sprejemala vodja razstave g. Milović, in Centraln. presbira za ljubljanski dopisnik presbira g. Zobec. Ban dr. Drago Marušič je nagovoril udeležence in otvoril razstavo.

Ban dr. Marušič o napredku Dravske banovine

Razstavo Centralnega presbira v Jakopičevem paviljonu je ban Dravske banovine gospod dr. Drago Marušič otvoril s tem-le govorom:

Gospoda, čast mi je otvoriti v Ljubljani z današnjim dnevom razstavo Centralnega presbira pri predsedniku ministrskega sveta. Pripominjam, da se je prva oficijelna razstava priredila v septembru mesecu lanskega leta v Ženevi, kjer je dosegla velik uspeh. Nato je Presbira priredil razstavo v poedinih banovinah, kjer je povsod vzbudila veliko zanimanje. Razstava prikazuje razvoj kraljevine Jugoslavije v kulturnem kakor tudi v gospodarskem oziru v letih 1919. do 1929.

Iz podatkov, ki jih navaja razstava za Dravsko banovino, je razvidno, da je Dravska banovina v enem desetletju v vseh panogah civilizacije silno napredovala. Naj omenjam le nekatere najvažnejše uspehe.

Tako je n. pr. bilo v letu 1919, časopisov in revij 60, v letu 1929. pa 166; dalje je treba omeniti ustanovitve univerze Kralja Aleksandra I. v Ljubljani, število srednjih in meščanskih šol je naraslo od 28 na 62; število osnovnih šol od 706 na 869.

Na področju higijene je napravila Dravska banovina v 10 letih silen korak. Tako se je ustanovil v Ljubljani Higijenski zavod, ki deluje za asanacijo na deželi ter uspešno vrši higijensko propagandno delo s higijenskim tečaji in higijenskim razstavami; dalje je omeniti ustanovitve zdravstvenih domov v Celju, Mariboru, Lukovici, Trzinu ter Cerklah ob Krki, končno ustanovitve Zavoda za socialno higijensko zaščito dece v Ljubljani ter Šolske poliklinike v Ljubljani. V področju kurativne medicine je omeniti ustanovitve zdravilišča v Topolšnici, sanatorija na Golniku ter bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani.

Gospodarstvo Dravske banovine se je v 10 letih zelo dvignilo ter je od leta do leta napredovalo; tako je poraslo število trgovskih obratovalnic v 10 letih od 5000 na 13.800, obrtnih obratovalnic od 15.700 na 31.800, veleindustrijskih obratov od 280 na 530, pa tudi kapaciteta poedinih industrij se je zelo povečala, predvsem tekstilne, papirne, lesne, kožarske, živilske in kemične industrije, in sicer za 100 do 1000%; premogovno rudarstvo se je razširilo, deloma so se otvorili novi rudniki; tujski promet je narasel od 3000 pred 10 leti na 70.000 v letu 1929.

Poudariti je potrebno tudi izboljšanje kmetijskega in gozdarskega gospodarstva, osobito z ustanovitvijo raznih zadrug ter raznih kmetijskih šol. V tej zvezi omenjam tudi za kmetijsko go-

sodarstvo ustanovitve velevažnega Državnega veterinarskega bakteriološkega zavoda v Ljubljani.

V prometnem oziru naj še omenim izboljšanje stanja državnih cest, kakor tudi nedržavnih cest in potov: novih nedržavnih cest se je zgradilo za 158 km; železniško omrežje pa se je izboljšalo ter spopolnilo z dograditvijo železnice Rogatec-Krapina in železnice Ormož-Ljutomer-Murska Sobota.

Ti podatki prikazujejo ogromen napredek Dravske banovine v 10 letih, ki je bil dosežen s skupnim naporom vlade in prebivalstva. Gospodarski in duhovni razmah Dravske banovine je bil pač mogoč v tem silnem obsegu samo v okviru kraljevine Jugoslavije, ker je šele z osvoboditvijo slovenski del troimenega naroda našel možnost za vsestransko udejstvovanje.

Naš narod je srečen, da ima na čelu vladarja, ki ga je preko vseh bivših strankarskih sporov z močno roko in jasnim pogledom v bodočnost vodil k napredku in ki je dosegel, da je Jugoslavija močna znotraj in spoštovana zunaj.

Otvorjam razstavo z željo, da bi se iz nje naučili, kaj vse lahko dosežemo s složnim sodelovanjem ter da bi nam vsem dala močno pobudo, da tudi v bodoče posvetimo svoje sile za srečo in napredek naroda — za kralja in domovino.

Z odobravanjem so gostje vzeli banov govornika znanje, nakar so si ogledali razstavo. G. Milović in g. Zobec sta jim razlagala razstavljene slike in črteže, ki živo kažejo mogočno silo in bogastvo naše Jugoslavije, zato ne bo Ljubljana, ki bi si te razstave ne ogledal.

Nova senzacija „Jugoslovana“ —

**Marsove
skrivnosti!**

Predsednik Bonač govori slavnostni govor. Desno od njega kralj, zastopnik div. general Ilić.

Enajsti velesejem — otvorjen

»Močna in krepka Jugoslavija je neobhodno potrebna slovenskemu gospodarstvu« — Pomembna govora bana dr. Marušiča in predsednika Bonača

Ljubljana, 30. maja.

Dopoldne ob 10. uri se je vršila svečana otvoritev XI. mednarodnega vzorčnega velesejma. Pred upravnim poslopjem so sprejemali povabljenec predsednik velesejma g. Fran Bonač z upravnim odborom in ravnateljem g. dr. Dularjem. K otvoritvi so se zbrali: zastopnik kralja divizijski general Bogoljub Ilić s soprogo, ban dr. Marušič kot zastopnik ministra za trgovino in industrijo, brigadni general Gjorgje Popović kot zastopnik ministra vojske in mornarice, zastopnik finančnega ministra direktor dr. Povalej, zastopnik ministra za šume in rude inž. Serneca inž. Cvetko Božič, zastopnik rektorja dekan dr. Hinterlechner, škof dr. Rožman, podžupan Jarc, predsednik Zbornice za TOI g. Jelačin ml. s tajnikom Plessom, zastopnik velesejma v Bariju g. Milet, delegat trgovske zbornice Italo Orientale, zastopnik češkoslovaškega poslanika inž. Ševčik, zastopnik avstrijskega poslanika generalni konzul dr. Pleinert, zastopnik danskega poslanika konzul g. Knez, zastopnik francoskega poslanika trgovski ataše Muzet, francoski konzul Neuville, zastopnik italijanskega poslanika konzul Rainaldi, dr. Vladimir Ravnihar, rumunski konzul inž. Jelačin in številni zastopniki industrijskih, trgovskih, obrtnih in kmetijskih korporacij in zbornic kakor tudi mest.

Predsednik velesejma g. Bonač

je nagovoril zbrane goste z naslednjim govorom:

Velepospovana gospoda!

Z današnjim dnevom stopa v življenje XI. ljubljanski vzorčni velesejem, hkrati 16. prireditelj v teh razstavnih prostorih. Postala je tradicija, da se vrši otvoritev velesejmov na posebno slovesen način, ki naj poudari globoki pomen teh najjačjih manifestacij jugoslovenskega gospodarskega življenja.

Splošljivo pozdravljam zastopnika Nj. Vel. kralja, najvišjega pokrovitelja ljubljanskega velesejma, g. divizijskega generala Bogoljuba Ilića, g. bana dr. Drago Marušiča, prevzvišene g. škofa dr. Gregorija Rožmana, g. podžupana prof. Evgena Jarca, ugledni konzularni zbor z gospodom generalnim konzulom dr. Pleinertom na čelu, visokospoštevane zastopnike naše hrabre vojske, klera, državne uprave in avtonomnih občin.

Iskreno dobrodošlico izrekam predstavnikom industrijskih, trgovskih, obrtnih in kmetijskih korporacij in zbornic, odposlancem Zagrebškega zbora, članom našega novinarstva in sploh vam vsem, ki ste danes naši ljubi gostje.

Ljubljanski velesejem stopa v novi deceniji svojega plodonosnega udejstvovanja. Pokazal je s svojimi mnogobrojnimi prireditvami, da Ljubljana hoče in mora obdržati sloves žarišča slovenske kulture in gospodarske inicijative.

Ljubljanski velesejem je naš prerojeni mladi državi nujna potreba, ker združuje razmetane gospodarske sile, ker je izraz naše življenske moči in ker krepi kot tak nade v lepšo in svetlejšo bodočnost.

Ljubljanski velesejem pogloblja gospodarske odnose med posameznimi pokrajinami, poživlja medsebojno trgovino in pospešuje tekmovanje med izdelki domačih obratov in onimi iz inozemstva.

Velesejem s svojo bogato razstavo, plod marljivega dela domačih rok, pa tudi dviga državljansko in stanovsko zavest in baš ta nam je močno potrebna. Čas je, da se naš narod zave, da je svoboden, da ne robuje več na domači grudi. Zavedati se moramo, da smo zdaj svoji gospodje na svoji zemlji, da smo zdravi, za napredkom strememo, katerega je narava obdarila s toliko darovi, da lahko tekmujemo z drugimi zapadnimi narodi v borbi za obstanek. Ponosni moramo biti, da smo Jugoslovani.

Posledice že več let trajajoče svetovne gospodarske krize čuti tudi naša država dovolj težko, vkljub temu, da je pretežno agrarnega značaja. Reči pa moram, da vendar ne gledam z

nezaupanjem v bodočnost. Enotna zakonodaja in žilavo prizadevanje naše vlade, da omili krizo in ojači gospodarstvo, so nam porok, da bomo srečno preživeli tudi sedanje težke čase. — Velik korak h konsolidaciji pomeni nedavno zaključeno zunanje posojilo in zakon o stabilizaciji dinarja.

Narodni gospodarji sicer pravijo, da so velesejmi zrealo gospodarskega stanja dotične države. V zvezi temu se naadam, da bodo kupijski uspehi na našem velesejmu mnogo večji, kot bi jih teoretično dopuščala sedanja splošna gospodarska kriza. Uverjen sem, da bo tudi letošnja razstava pokazala, da so se naši narodno-gospodarski odnosi v preteklem desetletju zelo izboljšali. Koliko zaslug si je pri tem pridobil ljubljanski velesejem, bo pokazala objektivna zgodovina. Eno je pa že danes jasno, da tega sejma naše gospodarstvo tudi v bodoče ne bo moglo pogrešati.

Naše nadaljno delo mora roditi tem več uspeha, ker je naš najvišji pokrovitelj sam Nj. Vel. kralj, ki mu je najvišji zakon sreča in blagostanje naroda.

Pozivam Vas, spoštovana gospoda, da zaključite z menoj našemu najvišjemu pokrovitelju Nj. Vel. kralju, trikratni »živi jo!«

Naj mi bo dovoljeno, da se ob tej priliki iskreno zahvalim našemu vrlemu novinarstvu za vso izdatno podporo in pomoč, ki jo je bil deležen ljubljanski velesejem.

Prosim gospoda bana dr. Drago Marušiča, da otvori XI. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani.

Ban dr. Drago Marušič

je v svojem otvoritvenem govoru dejal:

Ljubljanski velesejem je postal stalna gospodarska institucija Dravske banovine. Dejstvo, da se danes odpira nepretrgoma že enajsto leto, je dokaz ne samo, da na čelu te institucije stoji močje, kateri s smotrenim gospodarskim delom in z vztrajnostjo, ki je predpogoj za vsak uspeh, znajo premagati vse ovire, temveč da je ljubljanski velesejem postal od preke potrebe za metoditen razvoj slovenskega gospodarstva.

Kadar človek stremi gotovemu cilju, do katerega ga vodi dolga in naporna pot, je potrebno, da premeri svoje sile in da si razdeli pot v odseke ter tako od etape do etape neutrudno in vzdržoma koraka cilju nasproti. Vsaka etapa je dosežen uspeh. Ob vsaki etapi vrže pogled nazaj. Zadoščenje nad doseženim uspehom mu daje svežih sil, da ne omaga na poti, temveč da s podvojenim pogumom spe vedno bližje in bližje cilju.

Tudi cilj gospodarskega udejstvovanja je velik in težak. Gre za srečo in blagostanje naroda. Za doseg tega cilja je potreben stalni napor ter vztrajno htenje. Da na poti ne omagamo, je potrebno, da iz doseženih uspehov črpamo nove pobude za nadaljni napredek. Velesejem je taka etapa, kjer premerimo svoje delo, kjer na podlagi medsebojnega gospodarskega spoznavanja racionaliziramo svoje napore in kjer na podlagi doseženih uspehov črpamo novih sil in nove pobude za nadaljne gospodarsko delo.

Ljubljanski velesejem je predvsem tudi revija tega, kar je ustvaril slovenski um in kar je zgradila slovenska roka. Očividno je, da mora odsevani vsled tega gospodarsko in socialno strukturo ljudstva, ki živi v Dravski banovini. To ljudstvo živi na lepi zemlji, ki pa, žal, vsled pretežno planinskega značaja nima dovolj zemlje. Zato pa je naš človek marljiv in varčen, on racionalno izkorišča gospodarske možnosti, ki mu jih nudi narava. Vodne sile in premožni omogočajo razvoj trgovine in obrti, v kmetijstvu polagoma prehaja v intenzivno pridelovanje, kjer skuša s izvrstno kakovostjo pridelkov nadoknaditi ono, česar mu pičlo odmerjena zemlja ne dovoljuje pridelovati v veliki količini. Pri vsem tem pa je tudi vidno, da je močna in krepka Jugoslavija neobhodno potrebna slovenskemu gospodarstvu, kakor tudi slovensko gospodarstvo stremi za tem, da bo koristna komponenta pri zgradbi naše ljubljene domovine.

Ljubljanski velesejem je vsled tega tudi dokaz gospodarske solidarnosti in gospodarske vzajemnosti vseh krajev širne Jugoslavije. — Končno je on primer gospodarske solidarnosti vseh narodnih slojev in dokaz, da je trajen napredek mogoč samo s harmoničnim sodelovanjem vseh narodnih sil.

Prijetna dolžnost mi je, da v imenu ministra za trgovino in industrijo gospoda Jurija Demetrovića, ki je po državnih poslih zadržan, da osebno otvori velesejem, kakor tudi v svojem imenu čestitam prirediteljem na tem novem velikem delu za gospodarski napredek Dravske banovine. Zelim, da bi velesejem prinesel popoln uspeh ne samo v gospodarskem pogledu, temveč tudi v poglobitvi spoznanja naše nerazdružljive solidarnosti v delu za napredek Jugoslavije in naše ljubezni do kralja in domovine.

S temi željami, pooblaščen od ministra trgovine in industrije g. Jurija Demetrovića, da ga pri otvoritvi velesejma nadomestujem, proglašam s tem, da je velesejem otvorjen.

Govora g. Bonača in dr. Marušiča je oddajala radijska postaja.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri trdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. 998

Maribor

Minister Korač v Ormožu. Te dni je prišel iz zdravstvenih vzrokov v Ormož bivši minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Korač.

Odhod župana. V ponedeljek 1. junija ide mestni župan g. dr. Alojzij Juvan na dopust. Županske posle bo za čas njegove odsotnosti vodil podžupan g. Franjo Lipold.

Sodniški izpit. Te dni je napravil sodniški izpit dosedanj avskultant tukajšnjega okrožnega sodišča g. dr. Teodor Tominšek, sin ravnatelja klasične gimnazije dr. Josipa Tominška.

Petindvajsetletnica Ede Groma. V prvi polovici junija bo slavil član našega gledališča g. Edo Grom petindvajsetletnico gledališkega delovanja. Za to proslavo pripravlja gledališče pretresljivo zgodovinsko žaloigro avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa »Meyerlinge«, v kateri bo jubilar igral nadvodno Rudolfa.

Obleke moške, otroške, čevlji, nogavice, solidno pri JAKOBU LAHU, Maribor 1182

Kongres narodnih železničarjev. Dne 16., 17. in 18. junija bo v Mariboru kongres jugoslovanskih narodnih železničarjev iz vse države, katerega se bodo udeležili tudi zastopniki železničarjev iz Češkoslovaške, Poljske, Rumunije, Francije itd.

LUNA MARIBOR nogavice vseh vrst m Zborovanje strojnikov in kurjačev. Danes dopoldne bo v gostilni Hönigmann na Meljski cesti letno zborovanje strojnikov in kurjačev, katerega se bodo udeležili tudi delegati iz Ljubljane in Zagreba.

Prvi občni zbor na Pohorju. V nedeljo 14. junija bo v Pohorskem domu na Pohorju letni občni zbor društva občinskih namestencev v Dravski banovini. To bo prvi društveni občni zbor na Pohorju.

Radi kvalitete in cene — samo »Karo Fevrlje« 985

Klobuke, perilo, kravate nudi ugodno JAKOB LAH, Maribor. 1184

mZaplođitev sulcev. Mariborsko ribarsko društvo je te dni spustilo v Dravo okrog 30.000 mladih sulcev.

Razdelitev nagrad Jadranske Straže. Danes ob 10.30 bo tukajšnji odbor Jadranske straže na slovesen način razdelil v dvorani Zadržne gospodarske banke 13 nagrad onim srednješolcem, ki so napravili najboljše naloge o morju. Razdeljene bodo: 1 nagrada v iznosu 900 Din, dve v iznosu 600 Din, tri v iznosu 300 Din vsaka in sedem tolažilnih po 100 Din.

Pijte original »CHABESOL« 1114

Najboljši liker sveta »Gromožovka« Maribor, Maistrova. 1334

Za brezposelne. Borza dela v Mariboru rabi nujno: za okolico 1 pastirja, 6 hlapcev, 1 tapetnika, 1 sedlarja, 1 peka, 4 krojače; za Celje: 2 železostrojarja; za Maribor: 1 črko-slikarja, 1 stavbenega tehnikarja in 6 dečkov za pobiranje žog na teniških igriščih; nadalje: 23 dekel, 2 plačilni natakari, 1 blagajnik, 2

Potovanje po zvezdi večernici

91.

Vedno dalje in dalje je plavala čudna ladja. Potniki na njej so bili neznansko dobre volje. Naposled je priplula do plitvine, iz katere so se dvigale čudovite rastline, polne pestrega cvetja. Po njih so se solnčile velike muhe najrazličnejših oblik, nad njimi pa so letali pestrobodni metulji. Takih Dušan in Danica še nikoli nista videla.

92.

Naposled so Dušan, Danica in Čučiruč prišli na golo, le s peskom posuto nasprotno obrežje. Ozirli so se po pokrajini in opazili, da je samo obrežni pas poraščen z nekakšnimi velikimi kaktejami, za njimi pa se širi nepregledna puščava. Čudna ptica je odletela, želva pa se je skobacala na pesek, zleknila se po njem in zadremala.

hotelski kuharici, 1 kuharico za podčastniško kuhinjo, 2 vzgojiteljici, 2 šteparici za gornje čevlje, 12 kuharic, 20 služkinj in za Vinkovce 2 vzgojiteljici, ki znata francosko.

Podlegel poškodbam. Delavec Josip Klep, kateremu je v petek na Nassimbenijevim stavbišču padel na glavo škripec, je včeraj v bolnišnici umrl.

Obsodba juvelirja. Ker je kupil ukraden prstan, je bil v petek pred tukajšnjim kazenskim senatom obsojen mariborski juvelir na 1680 Din denarne kazni pogojno za dobo treh let.

Celje

Jakopičeva slika je ostala v Celju. Gotovo najlepša slika na zadnji umetniški razstavi je bil Jakopičev »Načrt za mestno hišo v Ljubljani«. To sliko, ki jo imenujejo tudi »Delo«, je kupila Mestna hranilnica.

Mistifikacija gasilcev. V četrtek zvečer je nekdo telefonično javil gaberskim in mestnim gasilcem, da gori neke pri Ljubčani. Obe požarni brambi sta se odpeljali v naznačeno smer, požara pa ni bilo nikjer. Zlobnež, ki je s tem povzročil samo škodo gasilcem, zasluži najstrožjo kazen.

Sokolsko društvo v Štarih priredi danes ob 14. svoj prvi javni nastop. Po nastopu prosta zabava. Sodeloval bo polnoštevilna železničarska godba iz Celja. Ob 14. sprejem bratov in sester. Prijatelji Sokolstva vljudo vabljeni.

Celjska obrtno-nadaljevalna šola ima svoj letošnji sklep danes ob 8. zjutraj v telovadnici mestne narodne šole. Razdelile se bodo tudi nagrade 37 najboljši mučencem.

Mestni kino predvaja ob jutri naprej zvočno opereto »Mirozovc«. V glavnih vlogah Charlotte Suza, Ernst Verebes ter Siegfried Arno.

Občni zbor Ribarskega društva bo v petek 12. junija ob 20. v hotelu »Hubertus«.

Občni zbor ženske in moške podružnice CMD v Celju bo v torek 2. junija ob 20.30 v Celjskem domu. Poročal bo član glavnega vodstva g. Prekoršek. Člani in prijatelji društva so vabljeni.

Zvezi čevljarskih zadrug za Dravsko banovino im. svoj ustanovni občni zbor danes ob 8. zjutraj v hotelu »Evropa«.

Katastrska uprava, ki bi se morala s 1. junijem preseliti iz dosedanjih prostorov na sreskem načelnstvu v nove prostore drugega nadstropja poštnega poslopja, se bo preselila še le v avgustu.

Ruske pesmi in kavkaški plesi so na sporedu koncerta, ki ga priredi slavni zbor douških kozakov Pl.lov na praznik 4. junija zvečer v Mestnem gledališču. Naj nihče ne zamudi tega redkega večera. Vstopnice pri Goričarju & Leskovšku.

Grozna nezgoda. V trenutni duševni zmedenosti se je v petek popoldan 32-letni posestnik G. M. iz Arclina z britvijo prerezal vrat. Z rešilnim avtomobilom so ga še pravočasno odpeljali v celjsko javno bolnico, tako, da je upanje, da bo okrevaj.

Izguba. 28. t. m. je neka ženska na poti iz Zavodne do kolodvora izgubila štiri bankovce po 100 Din. Najditelj se naproša, da odda denar na policijo.

Gostilničarska pivovarna v Laškem bo imela svoj ustanovni občni zbor v torek 16. junija ob 9.30 dopoldan v hotelu »Slavijac v Laškem«.

Bled

Otvoritev šesttedenskega tečaja za damsko krojno risanje. Te dni so otvorili na Bledu šesttedenski tečaj za damsko krojno risanje, katerega posejajo domače pa tudi tuje šivilje, ki prihajajo iz Radovljice, Lesc in celo z Jesenic. Tečaj se vrši v poslopju starega župnišča, kjer je nameščen VI. razred tukajšnje osnovne šole. — Vrši se vsako popoldne od 3. do 7. ure. Poučuje g. Knafelj iz Ljubljane, ki je priznan strokovnjak v krojnem risanju.

Urejevanje Ljubljanske ceste. Cesto iz Lesc do Bleda, katero je lani asfaltirala banska uprava, so delavci pričeli te dni znova urejevati. Prevlekli so jo ponekod z oljem ter z drobnim gramozom.

Sezonske avtobusne vozne cene iz Lesc do Bleda. Pred kratkim se je vozna avtobusna cena znižala iz Lesc do Bleda. Do hotela Union stane samo 5 Din.

Poučen izlet tukajšnje osnovnošolske mladine. Prihodnji teden bo napravila tukajšnja osnovnošolska mladina poučen izlet na Koroško, kjer se bo ogledala pod vodstvom svojega učitelja vse zgodovinske zanimivosti v Celovcu in Gospe Sveti.

Gradnja hotela Toplice napreduje naglo. — Sprejemna dvorana, ki je urejena silno luksuzno, je že dogotovljena. Bel omet daje hotelu prikopno lice že od daleč. Stavba hotela Toplice je ena najmonumentalnejših stavb na Bledu in bo dogotovljena že v prihodnji prvi polovici meseca junija. Letoviščarji so nastanjeni zdaj v vili Adria in dependansi Belvedere.

Na strehi Kasine urejajo delavci lep vrt, dočim je vrhnja streha zasajena s travo. Lep je tudi park ob jezeru z lepimi okroglimi gredami in krasno vrtno ograjo, kjer je tudi široko novo šetališče.

Novi goste. Na Bled prihajajo dan na dan novi gostje, ki so nastanjeni po večini v Park-hotelu in Belvederi. V lepih majskih dnevih delajo dalje in krajše avtobusne izlete. Zvečer se vračajo zopet nazaj ter se zabavajo v Kasini ali Toplicah.

Nova kavarna na Bledu. Lastnik hotela Troha zida novo kavarno. V kratkem dospe tudi godba, ki bo zabavala goste, ki bodo nastanjeni v Gradu.

Jugoslovanci dobite v trafiki gospoda Mandelca, nasproti trgovine g. Izakarja, v Drini, in v trafiki pri Trohi, poleg modnega salona Janka Mužana.

Ali so bili tisočaki iz blagajne v Obrtni banki?

Dva osumljenca, ki sta prišla v gostilno na Rožniku na binkoštni ponedeljek s šopom »jurjev« in »metuljev«

Ljubljana, 30. maja.

Ali jih že imajo? Namreč vlomilce, ki so izpraznili blagajno v Obrtni banki! Tako od torika že vprašujejo, kamor prideš. Jih imajo in jih nimajo! Toda dva prideta po dosedanjih poizvedbah posebno v poštev. Policija je namreč ugotovila, da sta prišla na binkoštni ponedeljek 25. t. m. med 15. in 16. uro v gostilno na Rožniku dva mladeniča, ki sta plačala s tisočakom in ki sta imela pri sebi šop tisočakov in stotakov.

Eden izmed obeh osumlencev je star 20 ali 22 let, je precej vitke postave, ovalnega nežnega in bledega obraza, gladko obrit, ima visoko čelo in dolge nazaj počesane temne lase. Obleden je bil v temno obleko in je nosil srajco z ovratnico. Pokrivala ni imel pri sebi.

Drugi osumljenec je mlajši, prisodili bi mu 17 ali 18 let. Ta je srednje postave, tudi ovalnega bledega obraza in srednje dolge na stran

počesane plave lase. Obleden je bil v temnoplav suknjič. Nosil je srajco z ovratnico. Pokrivala ni imel.

Vlomilca — pred kratkim izpuščen na kaznjence

V Obrtni banki so našli, kakor je »Jugoslovanc« že poročal tudi ustnik za cigarete rumene barve s črnim robom na koncu in novo šolsko držalo rumene barve, kakršne uporabljajo šolarji. Našli so tudi nov železni vijak, kakršne rabijo mizarji, in več koncev spletene žice, s katero je vlomilec med vlomom od znotraj privezal vrata.

Glede te vrvice so ugotovili, da je bila spletena iz tanjših vrvic, kakršne uporabljajo kaznjenci pri izdelavi metel v naših zaporih in kaznilnicah. Iz tega je sklepati, da sta vlomilca pred kratkim iz zapora ali iz kaznilnice izpuščena kaznjence.

Obupno dejanje mlade natakarič

Kranj, 30. maj.

V pomladanskih mesecih si jemljejo življenje mladi ljudje. Močna duševna razdvojenost in obup nad življenjem ali nesrečna ljubezen jih tirajo v smrt. Taka spomladanska žrtev je bila tudi Rozalija.

Pred petimi dnevi je prišla iz Ljubljane v Kranj mlada dekle Rozalija Možina. V hotelu »Stara pošta«, katerega lastnika sta gospod in gospa Mucolini, je dobila službo natakaričice. Rozalija je stara komaj 19 let. Doma je iz Mirne pri Novem mestu na Dolenjskem.

V Ljubljani je imela svojega fanta, nekega gostilničarja C., s katerim je bila v blagoslovljenem stanju. Dolgo sta se zares ljubila. Končno pa jo je fant prišel zanemarjati in si izbral drugo. Prišlo je tako daleč, da se je s svojim drugim dekletom celo zaročil in sta bila tudi že oklicana. Nesrečna Rozalija ni mogla več živeti v Ljubljani in je vsa obupana prišla v Kranj.

Predvčerajšnjim dopoldne je tožila v Ljubljani svojega fanta, ker ni izvrševal dolžnosti, ki jo je imel do nje. Žal, ni dosegla ničesar. Potra se je zvečer spet vrnila v Kranj. Splah je bila zadnje dni zelo potrta, kar je tudi kazala v svojih besedah in vedenju. Baje je nekoč že poskusila izvršiti samomor. Hotela je skočiti iz tretjega nadstropja hotela, v katerem je služila.

Sinoči se je še razgovarjala s plačilnim natakarijem Stankom, kateremu je mnogo zaupala in ki jo je tolažil. Ko je davi ob sedmi uri zjutraj vstala, je rekla služkinji, da je dobro spala in da je celo sanjala o svojem ženinu. Nato pa je poslala hotelskega vratarja v lekarno po lizol. Temu se je njena zahteva zdela sumljiva in je dejal, da bo povedal šefu. Ona pa ni bila z nasmehom obljubila, da si ne bo nič hudega storila, lizol pa da rabi za razkuževanje sob. Nato je vratar šel po lizol. Okrog 8. ure je odšla v svojo sobo v tretjem nadstropju, kjer je spila vso lizol. Bilo ga je okrog 100 g. Napisala je poslovilno pismo in ga naslovlila na gospo Mucolini. V pismu je priznala, da hoče v smrt radi nesrečne ljubezni. Bila je še toliko pri moči, da je odšla iz tretjega nadstropja v prvo, kjer jo je opazila sobarica. Sobarica jo je še vprašala, kaj ji je, ker je videla, da je zelo blede. Rozalija pa ni mogla dati več nobenega odgovora. Pričela je bljuvati. Na sobaričin klic so prihiteli uslužbeni in jo takoj odnesli v kopalnico. Obenem so pozvali dva zdravnika, in sicer dr. Jos. Bežič in dr. Edv. Globočnika, ki sta ji izprala želodec. Vse dopoldne je ležala v nezaveštni in končno je zdravnik dr. Globočnik odredil, da jo morajo odpeljati v ljubljansko bolnico, kar je rešilni oddelek tukajšnjega gasilskega društva ob 13.30 tudi izvršil. V ljubljanski bolnici se njeno stanje ni izboljšalo. Po mnenju zdravnikov ni upati, da bo ostala pri življenju.

Zopet dva požara

Posrečilo se je rešiti hišo — Gozd v ognju

Slovenjgradec, 28. maja.

Pred dnevi smo poročali o dveh požarih, ki sta upropastila dva posestnika. Preteklo soboto pa bi kmalu ogenj uničil posestniku Kotniku Francu v Starem trgu pri Slovenjgradcu njegovo hišo in gospodarsko poslopje. Kmalu po obedu je segrela domača gospodinja v štedilniku vodo za pranje in začela že z delom. Medtem pa se je zvrnil dimnik na leseno streho; saj so povzročile ogenj. Le s prisotnostjo in takojšnjo pomočjo sosedov so preprečili, da ni ogenj uničil hiše in gospodarskega poslopja. — Sosedji so pristavili takoj lestve in v škafih donasili vode iz bližnjega potoka in predno so prišli starotrški gasilci s svojo brizgalno, je bil ogenj že pogasjen. Tudi slovenjgraški gasilci z njihovo motorno brizgalno, ki so prišli takoj na mesto požara, niso gasili. Škoda ni radi požrtovovalnosti sosedov velika in še ta je krita z zavarovalnino.

V torek popoldne se je valil sumljiv dim izza Mislinjske planine in kmalu se je doznalo, da gori mal kompleks gozda. Večje nevarnosti ni bilo, ker je bil gozd v bližnji posekan. Škoda radi nizke cene lesa ni velika. Nevarnost je bila pa zelo velika, da bi goreče iskre ne zanesle požar tudi drugam, posebno radi tega, ker je pihal močan veter, a je v veliki sreči izostala.

Novo mesto

Predavanje. Dane popoldne priredi novomeška podružnica »Jadranske Straže« v šmihelski osnovni šoli vsem tamošnjim prosvetnim in humanim društvom kot tudi ostalemu občinstvu predavanje o važnosti in pomenu morja. Predava predsednik M. O. J. S. učitelj Viktor Pirnat. Vabljeni vsi!

Tujski promet. V seznamu klimateričnih in turističnih krajev Dravske banovine najdemo kot zastopnika našega sresa Novo mesto in Trebnje. Napredek. Davčne in taksne olajšave hotelske industrije. Hotel Polajnar je v polni gradnji, v kratkem boš in ponos naše metropole. Doselej imamo v Novem mestu 60 sob za prenočišča, izmed teh 27 sob z eno posteljo, 24 sob z dvema posteljama in 9 sob s tremi posteljami. To število se bo z julijem izdatno dvignilo. Na petkovi glavni skupščini »Zveze za tujski promet v Sloveniji« je zastopnik tuk. Olepševalnega in tujsko-prom. društva g. učitelj Viktor Pirnat v povzdigo tujskega prometa v lepi naši dolini stavljal sledeče predloge: Ker se je ukinit izletniški vlak, naj drž. železnica izda za soboto popoldne in nedeljo izletne karte z običajnim popustom. Direktna zveza Novo mesto—St. Janž naj se iz jutra preloži na opoldanski vlak. Čim prej naj se dolenska priklapi velikemu električnemu omrežju oz. se Novemu mestu dovoli, da si samo zgradi primerno elektrarno na Krki. Ob posebnih izdajah propagandnih revij naj se v bodoče upotevata tudi slikovita dolenska prestolnica okolico. Upanje je, da bodo vse te želje v do glednem času uresničene.

Trebnje

Akademija. Danes popoldne je zaključek prednjaškega tečaja. Ob tej priliki bo naš aglini Trebanjski Sokol priredil zaključno akademijo z udeleženci in učenci te šole. Ob zaključku tega tečaja želimo vsem tečajnikom bratom in sestram kar največ uspehov v bodočem njihovem sokolskem delovanju. Iskrena bratska zahvala pa velja vsem bratom predavateljem domačim in gostom, ki so po svojih močeh toliko žrtvovali in nam vzgojili vrsto društvenih prednjakov. Vsi ostali pa boste dali našemu trebanjskemu Sokolu najlepše priznanje za ves trud s tem, da boste posetili današnjo našo akademijo. Zdravo!

Trebnje letovišče. Med mnogimi podeželskimi kraji in trgi je tudi Trebnje uvrščeno med naša letovišča. Ukreniti pa bi bilo vsekakor nekaj za razvite tujskega prometa pri nas. Tudi Trebnje, ki se lahko postavi s svojim zdravim ozračjem in krasno okolico, bo postalo prikupljivo, če bomo znali z agitacijo privabiti tujece. Vsa društva ter javne ustanove in pa tudi posamezniki, ki jim je blagor našega kraja res pri srcu, morajo pa pričeti delati v tem pravcu!

Uradni dan. Prihodnji torek bo uradni dan sreskega načelnika v Trebnjem. G. sreski načelnik bo sprejemal stranke v novi občinski pisarni dopoldne.

Litija

Ribiži tatovi. Pretečeni petek okrog 5. zjutraj je zalotila orožniška patrulja v Sp. trgu pri Litiji trojico ljudi, ki so lovili ribe. Še žive so spustili v Savo. Napravili so hišno preiskavo in zaplenili na podstrešju lepo ribiško mrežo, katera je last g. ing. Koblerja.

Velik pes volčjak je popadel pretekli teden upravitelja graščine Grmače g. ing. O. Strzelba in ga ugriznil v levo nogo, tako da je bil prisiljen iskati pomoči pri dr. Ukmariju v Litiji. Pes je last gostilničarja Pajka iz Javorjev pri Litiji.

Brezje

Ni dolgo, kar se je ustanovilo tujsko-prometno društvo Brezje. Upamo, da bo s svojim delom doseglo svoj namen. Naloga je težka, kajti premagati bo treba razne krajevne ovire, paziti na snago in red. Ustvariti bo treba zlasti pogoje za letovišče, za kar je potrebno neumorno delo in poštrevnost. Marsikaj bo treba prenoviti (n. pr. stranišča v drevoredu) in marsikaj spremeniti, ker dosedanje razmere ne ustrezajo. Potrebne so zgradbe poslopji, ki bodo nudila tuju vso udobnost. Potrebno bi bilo, da si preskrbe lastniki avtobusov in taksi-jev drug prostor. Upamo, da bo tujsko-prometno društvo dvignilo Brezje na nivo ostalih letovišč. Sokolska četa Brezje-Mošnje je kupila zemljišče na najlepši točki Brezja, kjer namerava prihodnje leto pričeti z gradnjo doma. Delo je sicer težavno in zahteva neutrudljive marljivosti, vendar je veliko upanje, da bo uspešno, kajti članstvo je delovno in poštrevno in je v kratki dobi treh mesecev mnogo doseglo. Na binkoštni ponedeljek so nas obiskali romarji iz Korotana. Želimo jim mnogo sreče na potovanju po naši svobodni domovini.